ČESKOSLOVENSKÁ AKADEMIE VĚD

ČESKÁ MYKOLOGIE

ROČNÍK VII 4 LISTOPAD 1953

NAKLADATELSTVÍ ČSAV

COMMONWEALTH MYCOLOGICAL INSTITUTE
27 APR 1954

ČESKÁ MYKOLOGIE

Časopis Čs. mykologického klubu pro šíření znalosti hub po stránce vědecké i praktické

Ročník VII Číslo 4 Listopad 1953

Vydává Nakladatelství Československé akademie věd

Rediguje: Dr Albert Pilát, vedoucí redaktor s redakčním kruhem: Prof. Dr K. Cejp, MUDr J. Herink, I. Charvát (tajemník redakce). Redakce: Praha II, Václavské nám. čp. 1700, Národní museum. Administrace: Praha II, Vodičkova 40, Nakladatelství Čs. akademie věd. Příspěvky na adresu tajemníka redakce: Praha II, Krakovská ulice č. 1. Telefon 23-11-31.

Česká mykologie vychází čtyřikrát ročně. Předplatné na rok 1953 24 Kčs, jednotlivé číslo 6 Kčs.

OBSAH

MUDr J. Herink a RNDr M. Svrček: K padesátinám Dr Alberta Piláta 145

MUDr J. Herink: *Lentinellus Piláti* sp. n., nový druh rodu houžovec (*Lentinellus* Karsten em. Kühner). 162

V. Melzer: Holubinka Velenovského — *Russula velenovskýi* Mlz.-Zv. s barevnou tabulí č. 12. 168

RNDr M. Svrček: Nové, vzácné nebo méně známé československé houby bedlovité. II. — Rod *Leptonia* (Fr.) Quél. — Trávnička. (2. část). . . . 172

Z. Pouzar a RNDr M. Svrček: O některých druzích dřevních hub, význačných pro Středočeskou vápencovou oblast. 176

S. Šebek: Dva druhy rodu *Leptoglossum* Karst. na Nymbursku. 183

Dr A. Pilát: Liškovec spáleništní — *Geopetalum carbonarium* (A. et S.) Pat. v Čechách. 185

Dr F. Kotlaba: Vzácné nebo nové druhy mykoflory Soběslavských blat. . . 191

RNDr M. Svrček: Literatura — Albert Pilát: Listnaté stromy a keře našich zahrad a parků. 192

Příloha: 1 barevná tabule č. 12 — Holubinka Velenovského — *Russula velenovskýi* Mlz.-Zv. a portrét předsedy Čs. mykologického klubu Dr Alberta Piláta.

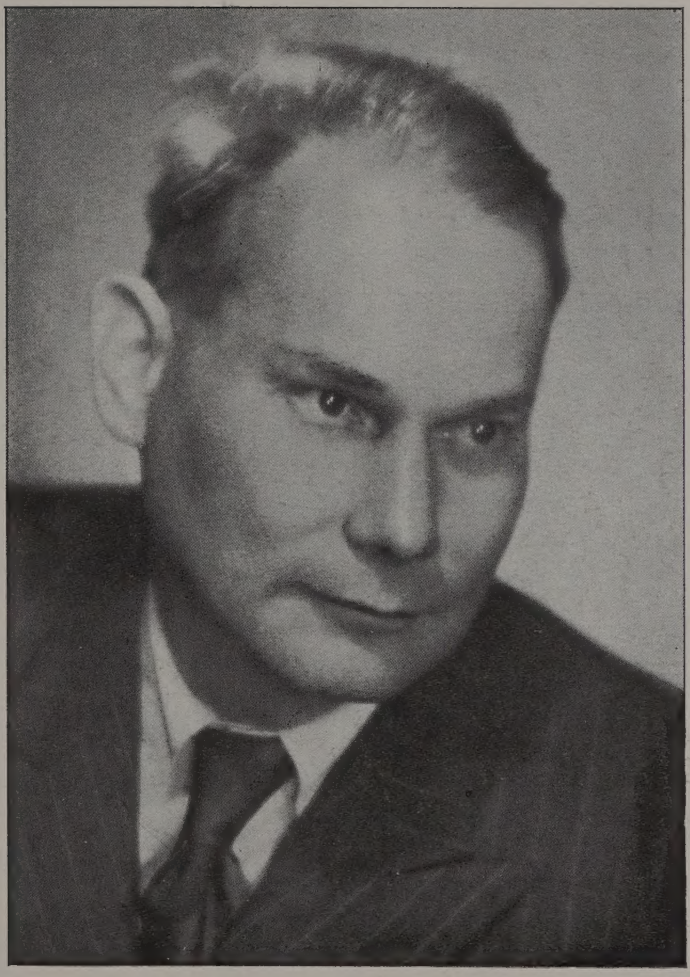

DR ALBERT PILÁT

ČESKÁ MYKOLOGIE
ČASOPIS ČESKOSLOVENSKÉHO MYKOLOGICKÉHO KLUBU
ROČNÍK VII 1953 SEŠIT 4

K padesátinám Dr Alberta Piláta

MUDr Josef Herink a RNDr Mirko Svrček

2. listopadu 1953 se v plné síle tvůrčí vědecké práce dožívá padesáti let jeden z předních československých botaniků ze školy prof. Dr J. Velenovského, *Dr Albert Pilát.*

Významné životní výročí Dr A. Piláta je prvou příležitostí k zamyšlení nad jeho vědeckou činností, a jsou to hlavně mykologové, kterým přednostním právem náleží tato milá povinnost.

Dr Albert Pilát se narodil v Praze, nabyl zde základního školského vzdělání a v l. 1914—1922 absolvoval středoškolská studia na klasickém státním Akademickém gymnasiu v Praze. Jsa již od mládí zaměřen k přírodním vědám, jmenovitě k botanice, vstupuje po maturitě na půdu přírodovědecké fakulty Karlovy university v Praze. Již od prvého semestru studií se stává demonstrátorem, od r. 1925 pak asistentem v botanickém ústavu prof. Dr J. Velenovského. V r. 1925 předkládá disertační práci a 29. října 1926 je promován doktorem věd přírodních. V botanickém ústavu Karlovy university působí do r. 1928, kdy se stává profesorem na Státní vyšší škole ovocnicko-vinařské a zahradnické na Mělníce. Odtud přechází v l. 1929—1930 do Lihovarského ústavu v Praze, kde provedl reorganisaci a osvěžení sbírek kvasných mikroorganismů.

Dnem 1. února 1930 je Dr A. Pilát ustanoven pomocnou vědeckou silou při botanickém oddělení Národního musea v Praze, kde působí dodnes. Z počátku v letech 1931—1933, vyučuje ještě přírodopisu na gymnasiu v Praze II, Křemencová ulice. Avšak od r. 1933, kdy byl jmenován definitivním odborným úředníkem botanického oddělení Národního musea, věnuje se zcela činnosti v Národním museu. Stává se od dob Cordových prvním kryptogamologem-mykologem botanického oddělení musea. A je proto přímo symbolické, že prvním jeho významným zásahem do práce botanického oddělení bylo znovuobjevení a zpracování mykologického herbáře z pozůstalosti A. C. J. Cordy, který byl od r. 1920 po prohlídce prof. Dr F. Bubákem považován za bezcenný materiál. Vyčerpávající prohlídkou několika tisíc balíčků doslovně zachránil několik set položek, mezi nimiž bylo mnoho typů, z nichž A. C. J. Corda popsal své druhy hub, zejména mikromycetů. Cordův herbář (byl to pravděpodobně jeho hlavní herbář) doznal tak konečně svého zhodnocení a stal se nejcennější částí kryptogamologických sbírek botanického oddělení Národního musea. Dr A. Pilát pořádá také ostatní mykologické sbírky musejního herbáře a sám je rozmnožuje jednak svými vlastními sběry a získáváním sběrů četných československých mykologů, jednak výměnou s ústavy takřka po celém světě. Na půdě Národního musea vznikají postupně velké i menší práce Dr A. Piláta a botanické oddělení musea se stává středem zájmu mykologů celého světa. V únoru 1948 se Dr A. Pilát stává přednostou botanického oddělení Národního musea, jemuž ke dni svých padesátých narozenin věnoval již více než 33 pracovních let svého života.

Dr A. Pilát patří k těm přírodovědcům, kteří jsou své disciplině takřka předurčeni. Ještě před vstupem na tehdejší střední školu projevuje zájem o květenu a zakládá si herbář. Na střední škole se tento zájem dále rozvíjí a Dr Pilát se rozhoduje, že se stane botanikem z povolání. Ve vyšších třídách gymnasia seznamuje se s otcem svého spolužáka Kazimíra Velenovského, universitním profesorem Dr J. Velenovským, který tehdy dokončoval své základní dílo „České houby". Tato šťastná okolnost rozhoduje o příklonu Dr Piláta k mykologii, jak dosvědčují několikeré zmínky o jeho nálezech (od r. 1921) a věnování dvou druhů v „Českých houbách". Prof. Velenovský již tehdy správně předvídal pozdější vědeckou dráhu Dr A. Piláta, jestliže dedikaci *Lycoperdon Pilati* Vel. zdůvodnil způsobem, který v jeho díle „České houby" byl ojedinělý: „... věnuji tento druh pilnému a nadějnému botaniku, p. Albertu Pilátovi v Praze." Spolupráce s prof. Velenovským nabývá větších rozměrů na půdě botanického ústavu od r. 1922. Dr A. Pilát provází prof. Velenovského na četných exkursích a donáší mu ke zpracování vlastní sběry, zejména diskomycetů (z Krkonoš, 1923, z Vysokých Tater, 1924 a 1926). Prof. Velenovský pracoval již tehdy velmi intensivně na monografii diskomycetů, která pak vyšla v r. 1934. Při svých exkursích nacházel různé druhy r. *Cyphella,* jejichž ekologie je značně shodná s diskomycety. Z přímého podnětu prof. Velenovského počíná se Dr A. Pilát věnovati studiu Cyphellaceí, v r. 1924 zveřejňuje prvé výsledky tohoto studia a v roce 1925 předkládá práci „Monographia Cyphellacearum Bohemiae" jako práci disertační. Současně však se již zapracovává do různých skupin řádu *Aphyllophorales,* zejména resupinátních čeledí, a publikuje brzy řadu velkých prací (1925 *Irpex,* 1926 *Aleurodiscineae,* 1930 *Stereaceae).* Pracné mikroskopické studium Corticiaceí způsobuje však Dr A. Pilátovi vážnou oční chorobu a donutí jej, aby se věnoval mikrotechnicky méně náročné čeledi *Polyporaceae.* V l. 1931—1936 publikuje Dr Pilát prvou serii větších prací o této čeledi, a za ní v l. 1936—1942 následuje druhá, ještě hlouběji propracovaná monografie Polyporaceí. Mezitím Dr Pilát pracuje také v některých skupinách dřevních hub lupenatých *(Agaricales),* jimž věnuje pak většinu svých prací po r. 1942.

Dr A. Pilát pracoval v mykologii od počátku převážně jako systematik, současně však jako florista, zejména v úseku srovnávací mykofloristiky. Dr Pilát byl si totiž vždy vědom toho, že floristická práce je nezbytným předpokladem úspěchů na poli mykologické systematiky. Vycházel především ze studia vlastních sběrů, a proto podniká velké sběrné cesty domácí i zahraniční. Tyto sběrné cesty jsou většinou vedeny se zaměřením k určitým skupinám hub a předznamenávají tak jeho velké systematické práce.

Z početných exkursí, které Dr A. Pilát podnikl po Československu, jsou některé významnější. V srpnu a září r. 1923 sbíral v Krkonoších (Labský důl, Obří důl), zejména diskomycety pro prof. Velenovského. V létě 1924 probádal oblast Vysokých Tater (též na polské straně), Bielských Tater, částečně i skupinu Velkého Choče z pohoří Velké Fatry na Slovensku. Sbíral tehdy kromě vyšších hub také rezy *(Uredinea).* Do Vysokých Tater vrací se Dr Pilát ještě v létě r. 1926. V říjnu 1935 navštívil ještě Slovenský kras („Zadielská rokle" u Turni n. Bodvou). V létě 1929 podniká Dr Pilát exkursi na Šumavu, do pohraniční oblasti mezi Plechým a Volary. V letech světové války, kdy vzdálenější exkurse byly obtížné, koná vycházky zejména do oblasti Karlštejnska a v okolí svého letního sídla Černolic na úpatí Brdského pohoří. Těmto končinám pak zůstává věren i v letech poválečných.

Nejvýznamnější skupinu sběracích cest Dr A. Piláta tvoří cesty do východní části Poloninských Karpat, jejichž oblast náležela tehdy do svazku československé republiky. Dr Pilát správně vytušil, že v tamních pralesích roste ohromné množství dřevních hub. Při své prvé cestě, v srpnu 1928, prozkoumává oblast „Goverly" a „Čorné Gory" na svahu nad obcí Bogdanem, a údolí potoka „Krajna Rika" u myslivny Žámer nad Kobyleckou Polanou (v pohoří „Svidovec"). V srpnu r. 1930 sbírá opět ve svidoveckém po-

hoří v údolí potoka „Kosovská Rika" nad Kosovskou Polanou. Po roční přestávce, vyplněné cestou do Malé Asie, rozjíždí se Dr Pilát v srpnu r. 1932 po třetí, tentokráte do okolí Německé Mokré. Sbíral tehdy v údolí potoka „Mokranka" v pohoří „Gorgány", v okolí chaty Bradula, a na polonině „Dovha". V srpnu let 1933—1938 zůstává Dr Pilát každoročně věren Karpatské Ukrajině. V l. 1933—1934 prozkoumal z pohoří „Svidovec" údolí potoka „Kuzy" nad Velkým Bočkovem, v r. 1934 ještě údolí potoka „Bredecel" a horu „Menčul" u Trebušan. V srpnu a opětovně v říjnu 1935 sbírá na úbočí pohoří „Pop Ivan" v údolí „Bielého potoka" a u osady Strunžín blíže Trebušan. Roky 1936—1937 věnuje Dr Pilát dalšímu průzkumu pohoří „Pop Ivan", a to v údolí potoků „Liščenka" (1936) a „Berlebáš" (1937). V r. 1938 zamířil do pohoří „Svidovec" naposledy, a to do okolí chaty Tiščory nad Trebušany. Téměř desetileté cesty Dr Piláta na Karpatskou Ukrajinu vydaly nesmírně bohatý mykologický materál, o němž Dr Pilát podal přehled ve Sborníku Národního musea v Praze (1940). Sběry z této oblasti byly základem pro velkou monografickou práci o čeledi *Polyporaceae*, rodu *Pleurotus*, *Lentinus* a *Crepidotus*. Diskomycety, sbírané do r. 1934, zpracoval prof. Velenovský.

Dr A. Pilát cestoval hojně i v zahraničí. V r. 1922 si prohlédl řadu botanických zahrad a herbářů v universitních městech v Německu, v r. 1923 Jagellonskou universitu a botanickou zahradu v Krakově (Polsko). První větší sběrnou cestu podniká Dr Pilát na Balkán, zajisté v tradicích české botanické školy profesorů Čelakovského a Velenovského, která objevila vztahy naší flory ke floře blízkého východu. V srpnu 1925 cestuje přes Rumunsko do Bulharska a evropské části Turecka. Mykologické výtěžky z této cesty (zejména z pohoří „Vitoša" nad Sofií) nebyly velké, ale přesto dovolily zjištění, že bulharská mykoflora oblasti středoevropské flory je rovněž shodná s mykoflorou střední Evropy. V létě 1927 odjíždí Dr Pilát se zoologem Dr Jiřím Baumem na cestu do tropické západní Afriky. Nadšení mladí badatelé shlédli okolí Dakaru v Západním Senegalu, odtud odpluli (se zastávkou na ostrově Bubaque ze souostroví Bissagos u Portugalské Guineje) do francouzské Guineje. Z jejího hlavního města Conakry podnikli několik exkursí (ostrov Tumbo, hora Kakulima) a pokračovali v cestě k hornímu Nigeru. Ve střední Guineji prozkoumali zčásti pohoří Futa-Džalon v okolí osady Kindia (na př. kaňon „Tabuna" v tropickém pralese). Horního Nigeru dosáhl však pouze Dr Pilát (okolí Kouroussy), neboť onemocnění Dr Bauma přinutilo oba badatele k návratu. Přesto, že i zkušení cestovatelé zrazovali zanícené badatele od africké cesty, byly její botanické výtěžky značné: 14 fasciklů rostlin a na tisíce exsikátů hub, zejména dřevních (tento bohatý mykologický materiál čeká ještě na zpracování). O africké cestě napsal Dr Pilát poutavou cestopisnou knihu „V tropech u Guinejského zálivu", která vyšla ve třech vydáních (1941, 1944, 1945). V dubnu 1930 navštívil Dr Pilát jako delegát Čs. mykologického klubu Poryní v západním Německu, kde se v Darmstadtu konal sjezd Německé mykologické společnosti. V létě 1931 rozšiřuje Dr Pilát své poznatky o mykofloře blízkého východu cestou do maloasijské části Turecka. S přítelem Dr J. V. Staňkem prozkoumal nejprve okolí Ankary ve střední Anatolii a pak vápencové pohoří „Ilgaz-Dagh" blíže pobřeží Černého moře. Tamní jedlové pralesy *(Abies Bornmülleriana Matt.)* poskytly Dr Pilátovi bohatý materiál, převážně dřevních hub (celkem na 800 položek), který je uložen v Národním museu v Praze. Dr Pilát sbíral však také rostliny (3.854 položek). Mykologické sběry zpracoval Dr Pilát ve čtyřech pojednáních, která vyšla v l. 1932—1937 ve Věstníku francouzské mykologické společnosti (Bulletin de la Soc. mycologique de France). V nich opět zjišťuje, že mykoflora pohoří „Ilgaz-Dagh" se v podstatě shoduje s mykoflorou střední Evropy. Kromě Dr Piláta těžili z tohoto materiálu ještě prof. Dr Velenovský (diskomycety), J. Zvára *(r. Russula)* a V. Litschauer *(Phyllacteriaceae)*. V září 1935 zúčastní se Dr A. Pilát, spolu s R. Veselým, VI. mezinárodního kongresu botanického v Amsterdamu, kde také proslovil přednášku. V červenci 1937, na pozvání jugoslávského botanika V. Lindtnera a s podporou Zemského úřadu, cestuje Dr Pilát po srbské Makedonii. Navštívil Katlaňovskou Banju u Skoplje, s bohatými porosty Buxus sempervirens, pak v doprovodu V. Lindtnera oblast Šar Planiny (bučiny a alpské pásmo hory „Ljuboten", 2.496 m, bučiny na hoře „Crni Kamen") a posléze pohoří „Korab" (cca 1400 m) u Ničpuru, s jedlobukovými a bukovými lesy. Materiál z této cesty publikoval Dr Pilát spolu s V. Lindtnerem a V. Litschauerem v Glasniku Skopskog naučnog društva (1938). Druhá část práce, která byla již vysázena, byla bohužel zničena ve víru válečných událostí na Balkáně. Po skončení druhé světové války podniká Dr Pilát další cesty do zahraničí. Na podzim r. 1946 zajíždí do Anglie, pozván k účasti na jubilejním 50. sjezdu Anglické mykologické společnosti. Dr Pilát využil této příležitosti k prohlídce muzeí, botanických zahrad a herbářů. Shlédnul také známý herbář

v Kew, odkud mu byl později zapůjčen ke studiu materiál tropických druhů r. *Crepidotus*. Byla to pocta, které se dostane málokterému botanikovi na světě. V létě 1947 cestuje Dr Pilát s Dr M. Deylem na pozvání Spolkové vysoké školy technické (Eidg. Technische Hochschule) v Zürichu po Švýcarsku (zejména v Raetských Alpách). Přes velké sucho, které tehdy i tam panovalo, přiváží cenný mykologický materiál. Na jaře 1948 odjíždí na pozvání Švédské botanické společnosti a university v Uppsale do Švédska, pracuje v Naturhistoriska Riksmuseet ve Stockholmu, a spolu s J. A. Nannfeldtem studuje mykofloru švédského Laponska. Výsledky z této cesty budou zveřejněny v časopisu Friesia. Poslední cestou Dr Piláta do zahraničí byla exkurse do Polska v říjnu r. 1950, kde na pozvání polské vlády studuje v doprovodu H. Orloše vyšší houby v rozsáhlém smíšeném pralese u Białowieže, zejména v přísné reservaci „Park Narodowy" (4.716 ha). Systematicko-floristická práce Dr Piláta, čerpající z materiálu nashromážděného v białowieżském pralese (1950) ukazuje shodu tamní mykoflory s mykoflorou východních poloninských Karpat.

Dr A. Pilát zpracovává také sběry jiných badatelů, domácích i cizích. Téměř všichni současní českoslovenští přírodovědci, zejména mykologové, zasílají mu k revisi neb určení své sběry z Československa i z ciziny (Bulharsko: M. Deyl a I. Klášterský — 1936, Jugoslavije: E. Baudyš — 1925, J. Petrbok — 1935, R. Veselý — 1936, Palestina: J. Petrbok, 1925, Kenya v Africe: J. Baum. 1931). Daleko nejvýznamnější však je zpracovávání dřevních hub, které v l. 1930—1935 zasílal Dr Pilátovi k určení prof. K. E. Muraškinskij ze sibiřského Omsku. Bohatý tento materiál, shromažďovali kromě prof. Muraškinského četní sběratelé po celé asijské části Sovětského svazu, od Uralu až k Amuru. Nejvíce sběrů pocházelo z centrální Asie a přiléhající části Sibiře. Čtyři obsáhlé práce, které Dr Pilát zveřejnil ve Věstníku franc. myk. společnosti (1932 až 1936) a kratší příspěvky v jiných časopisech patří k základním dílům o mykofloře asijské části Sovětského svazu. Dr Pilát uzavírá, že — s výjimkou východní Asie — mykoflora mírné Asie je v podstatě stejná jako v mírném pásmu Evropy. Dr Pilát měl také příležitost určovati sběry dřevních hub z přilehlé oblasti Mandžuska, Mongolska a severní Číny (až k dol. Tibetu), které mu zaslalo Museum přírodních věd Hoangho-Paiho v Tientsinu. Tento materiál sbíral v l. 1914—1936 ředitel zmíněného musea, E. Licent. Dr Pilát i v této práci zjišťuje, že také mykoflora severní Číny se shoduje s mykoflorou mírného pásma Evropy. K těmto pracím se druží kritické zpracování tropických druhů r. *Lentinus* z botanického herbáře v Berlíně-Dahlemu (1936), později ve válce zaniklého, materiálu r. *Lentinus* z herbáře Naturhistoriska Riksmuseet ve Stockholmu (1941) a tropických druhů r. *Crepidotus* z Kew-Herbarium (1950). Dr Pilát se dostává postupně do styku se všemi mykologickými pracovníky světové úrovně (byl na př. také ve styku s G. Bresadolou).

Předmětem velkého pracovního úsilí Dr A. Piláta byly různé skupiny vyšších hub stopkovýtrusných, s výjimkou gasteromycetů, jimž se, právě tak jako askomycetům, věnoval jen příležitostně. Na počátku své vědecké činnosti zpracovává čeleď *Cyphellaceae*, jimž v l. 1924—1929 věnoval 5 menších a 2 velké monografické práce. Následují větší práce o některých skupinách resupinátních Corticiaceí (*Aleurodiscineae*, 1926, *Stereaceae*, 1930), pak však Dr Pilát přechází ke studiu čeledi *Polyporaceae*, z něhož již dříve publikoval menší příspěvky v Mykologii a v r. 1925 monografickou studii o r. *Irpex*. V r. 1931—1936 uveřejňuje (v Beihefte z. Bot. Centralblatt) monografii evropských Polyporaceí. V r. 1935 vydává monografii r. *Pleurotus*, první z řady velkých monografií. Následuje (v l. 1936—1942) monografie Polyporaceí, největší a nejcennější dílo Dr Piláta. Po r. 1940 obrací Dr Pilát svůj zájem k těm skupinám lupenatých hub, jichž druhy rostou na dřevě. Z těchto studií vznikají monografie rodů *Lentinus* (dokončená r. 1942, tiskem vydaná 1946), *Crepidotus* (1948), v rukopisu se nalézá monografie rodů *Flammula* a *Pholiota*. V posledních letech druhé světové války a v poválečných letech studuje Dr Pilát také pozemní masité houby lupenaté a hřibovité. Kromě menších prací a větších systematicko-floristických příspěvků (1951, 1953) zpracovává Dr Pilát předběžnou monografii r. *Agaricus (Psalliota)* (1951). Ostatní zkušenosti ukládá prozatím v rozměrné publikaci „Klíč k určování našich hub hřibovitých a bedlovitých" (1952), kterou dává československým mykologům soubornou základní pomůcku pro studium

vyšších hub. Toto dílo bude vbrzku rozmnoženo o Klíč Aphyllophoraceí. Řada velkých monografických prací bude jistě v následujících letech k užitku československé mykologie dále rozmnožována.

Žeň publikační činnosti Dr Piláta v mykologii je neobyčejně bohatá. Seznam jeho prací čítá ke konci r. 1953 přes 300 prací. Kromě již vzpomenutých větších monografických prací jsou převážně zastoupeny menší systematické a floristické příspěvky ze všech skupin vyšších hub.

Dr A. Pilát počíná publikovat v r. 1924 v Mykologii, která toho roku byla založena prof. Velenovským, a zůstává kmenovým přispivatelem tohoto časopisu až do jeho zániku. Téhož roku proniká svými pracemi i do zahraničních časopisů (Hedwigia) a brzy na to publikuje také v Annales Mycologici, Beihefte z. Bot. Centralbl., Bull. de la Soc. Myc. de France. Kromě těchto velkých zahraničních periodik přinesly některé jeho práce v pozdější době Zeitschr. f. Pilzkunde, Schweiz. Zeitschr. f. Pilzkunde, Transact. of the Brit. Myc. Society, Svensk Botan. Tidskrift., po druhé světové válce také Sydowia a Friesia. Na domácí půdě po zániku Mykologie snaží se Dr Pilát svým podílem zlepšit úroveň Časopisu čs. houbařů a v l. 1933—1935 se tichou účastí na redigování pokouší o to, aby se časopis stal skutečným orgánem československých mykologů. Jeho snaha nenachází však porozumění a proto v r. 1936 opouští půdu Časopisu čs. houbařů jako redakční poradce a později i jako přispivatel. Publikuje pak své menší příspěvky v Časopisu Národního Musea, ve Sborníku Národního Musea a hlavně ve Studia Botanica Čechoslovaca, které spoluzakládal v r. 1938 s Kruhem mladých botaniků československých a v l. 1947 až 1951 sám vedl jako redaktor. Publikačnímu úsilí Dr Piláta byla nejvíce úměrná edice „Atlas hub evropských", kterou založil v r. 1934 s prof. Dr K. Kavinou. Tato edice, ve které v l. 1934—1948 vyšlo celkem šest monografií, proslavila československou mykologii po celém světě, protože kromě českého základního vydání vycházela současně ve francouzském jazyce. V r. 1947, když obnovený Československý Mykologický Klub počal vydávat Českou mykologii, postavil Dr Piláta do čela redakce tohoto časopisu. Neustálé zlepšování vypravení i obsahu České mykologie je z větší části právě dílem Dr Piláta. V současné době je Dr Pilát také členem redakčního kruhu obnoveného časopisu „Živa".

Dr Pilát vydával také exsikátovou sbírku „Fungi lignicoli carpatici" a přispíval do exsikátové sbírky „Cryptogamae bohemicae exsiccatae", kterou vydávali prof. Dr K. Kavina s doc. Dr A. Hilitzerem.

V mykologické činnosti Dr A. Piláta zdánlivě převládají obory teoretické (systematika a floristika). Ve skutečnosti však Dr Pilát při každé příležitosti uplatňoval výsledky svého studia v praxi a pro praxi. Ač sám nebyl fytopathologem, publikoval řadu prací z lesnické a zahradnické fytopathologie, které byly svého času jediné v oboru mykologické fytopathologie u nás uveřejňované. Patří sem dvě práce o sypavkách tisů, práce o hnilobě vinných tyček (1929), řada prací o houbách rudných a uhelných dolů (Příbram, Kladno, Jáchymov), dvě práce o hnilobě dřevěných podkladů ve vinohradském železničním tunelu v Praze (1933) a řada menších příspěvků. Do značné míry byly fytopathologicky zaměřeny jeho monografie dřevních hub, z nichž dlouho budou čerpati lesničtí i zahradničtí fytopathologové. Dr Pilát je také dlouholetým soudním znalcem pro obor mykologie.

Dr A. Pilát věnoval svoji pozornost také propagaci jedlých hub jako potraviny a vedl tuto propagaci vždy rozvážně, hlavně se zřetelem k toxikologii hub (jak svědčí referáty z oboru toxikologie hub, které uveřejňoval v Mykologii, Časopisu Nár. Musea a v České mykologii). V r. 1952 pak vydává dva velké Atlasy hub s nádhernými ilustracemi O. Ušáka, které představují základní pomůcky pro praktické

houbaře. K této činnosti patří také četné přednášky, dále expertisy pro různé ústavy a úřady.

Je přirozené, že intensivní činnost Dr Piláta v mykologii se neobešla bez účasti také na organisačním životě československé mykologie. Když v r. 1922 byl založen Československý mykologický klub, stává se jeho členem, od r. 1924 zapisovatelem a v r. 1930 členem výboru. Když poklesl čilý ruch tohoto spolku, neúčastní se činnosti Československé mykologické společnosti, až teprve v l. 1945—1946 se přidává k nepochopeným snahám o reorganisaci tohoto spolku. V r. 1946 stojí mezi zakladateli obnoveného Československého mykologického klubu, je ustavující valnou hromadou zvolen jeho předsedou a stojí v jeho čele i v dalších správních obdobích. V této souvislosti je vhodno připomenout, že mykologická pracovna dřívějšího kryptogamologa a dnešního přednosty botanického oddělení Národního musea v Praze se postupně stala dalším ohniskem a neoficiálním střediskem takřka všech současných československých mykologů, kteří zde vždy nalézali porozumění, radu a pomoc při své práci, zejména otevřenou knihovnu ústavní i rozsáhlou soukromou knihovnu Dr Piláta. Tak vzniká kolem Dr Piláta kruh československých mykologů, zejména z mladších generací, který jistě jednou bude právem nazván mykologickou školou Dr A. Piláta.

Dr A. Pilát byl a je členem většiny domácích botanických organisací, zejména pokrokové skupiny Kruhu mladých botaniků československých, která v r. 1945 vplynula do Československé botanické společnosti. Dr Pilát je též členem mnohých zahraničních mykologických organisací. Od 6. prosince 1923 je členem největší a nejstarší mykologické organisace, Francouzské mykologické společnosti, která jej v r. 1946 poctila čestným členstvím v uznání zásluh o světovou mykologii. V roce 1930 byl Dr Pilát zvolen členem pětičlenného předsednictva Německé společnosti pro mykologii jako zástupce neněmeckých mykologů, v r. 1933 pak dopisujícím členem Německé mykologické společnosti v Berlíně.

Jak již bylo úvodem řečeno, Dr Pilát náleží k botanické škole prof. Dr J. Velenovského. Okolnost, že Dr Pilát zastihuje prof. Velenovského v největším rozmachu jeho tvůrčí práce mykologické, je rozhodná pro to, že Dr Pilát se v botanice věnuje především mykologii. Přímý vliv prof. Velenovského se projevuje zejména v tom, že Dr Pilát naplňuje z větší části program prof. Velenovského na další mykologický výzkum Československa: po vydání základního díla „České houby" postupné monografické zpracovávání větších i menších skupin vyšších hub. Prof. Velenovský sám se podjal úkolu zpracovat diskomycety, čeleď *Hydnaceae* a lupenaté rody *Mycena* a *Omphalia* studoval jiný význačný žák prof. Velenovského, prof. Dr K. Cejp, Dr A. Pilátovi pak připadl úkol zpracování ostatních skupin Aphyllophoraceí, které tehdy byly u nás takřka neznámou pevninou. Pokud se týče metodologické stránky, Dr Pilát se od svého učitele brzy odchyluje v tom, že ve svých pracích prosazuje stále více důležitost přesných údajů mikroskopických (zejména anatomických) po vzoru francouzské mykologické školy. Přímým vzorem bylo mu v tom dílo H. Bourdota a A. Galzina, monografů francouzských Aphyllophoraceí. Také v pozdějších letech převádí do naší mykologie poznatky a výsledky francouzské mykologické školy (prof. Velenovský navazoval spíše na tradici německé mykologie). Dr A. Pilát přejímá a dále upravuje pro *Aphyllophorales* systém Bourdotův a Galzinův, pro *Agaricales* pak vychází ze systému P. Konrada a A. Maublanca. Důležitým rysem mykologické práce Dr Piláta je péče o dokumentaci. Při svém studiu vychází vždy z herbářového materiálu, který soustřeďuje vždy jako materiál srovnávací. Své práce doprovází výstižnými kresbami a zpravidla i krásnými fotografiemi, které zavádí v době, kdy v naší i světové mykologii převládá zobrazování hub kresbou nebo

malbou. Dokázal tak zdůraznění a správného hodnocení dokumentárního rysu fotografie i pro mykologii. V posledním desetiletí poštěstilo se mu v mistru O. Ušákovi nalézti realistického malíře hub.

V systematickém nazírání se Dr Pilát rovněž brzy odchyluje od prof. Velenovského tím, že jinak hodnotí zejména nižší systematické jednotky. Z počátku vyvíjí spíše snahu sbližovat druhy, ba i rody, ve větší celky (makrospecie), jak nejlépe ukazuje jeho monografie r. *Pleurotus*. Na tomto zjištění ničeho nemění skutečnost, že sám popsal během své třicetileté publikační činnosti několik set nových druhů a odrůd a mnoho nových rodů. Sám se vždy díval na tyto „nové druhy" velmi kriticky a považoval je mnohdy za pomocné (v tom byl poněkud žákem prof. Velenovského) a většinu z nich později sám revidoval. V pozdějším období, když získal obsáhlý přehled po všech skupinách vyšších hub, přistupuje k popisování nových systematických jednotek již pod úhlem zostřeného pozorování a rozlišování. Systematické zkušenosti umožňují Dr Pilátovi příležitostné soudy z úseku fylogenese hub, v níž se v hrubých rysech přidržuje názorů školy švýcarského mykologa E. Gäumanna.

O tom, jak si prof. Velenovský cenil svého žáka, svědčí také věnování šesti druhů hub stopkovýtrusných, 4 druhů a jednoho rodu (*Pilatia* Vel.) hub terčoplodých. Dr Pilát naopak splácí svému učiteli svůj vědecký dluh rovněž několikerým pojmenováním hub jménem prof. Velenovského, a zejména uváděním jeho díla v širší známost na půdě mezinárodní mykologie. Tak v r. 1924 zprostředkovává překlad a otištění nových Velenovského druhů rodů *Amanita* a *Lepiota* a v r. 1948 k 90. narozeninám prof. Velenovského pořizuje a vydává latinský překlad všech nových druhů (s výjimkou diskomycetů), které prof. Velenovský během své mykologické činnosti popsal v českém jazyce. Jistě nebylo tehdy krásnějšího daru i věku tomuto novodobému klasiku české mykologie!

Přes extensivní činnost v mykologii zůstává Dr A. Pilát vždy botanikem se širším, řekli bychom komplexním, zaměřením. Zajímá se o význačné rostliny, zejména zahradní, a věnuje jim příležitostné práce a nádherné fotografie v domácích přírodovědeckých a zahradnických časopisech. Zahrádkářům se navždy zapsal dílem „Alpinky" (1939), které sestavil ve spolupráci se svým přítelem Dr M. Deylem. Jeho dávný zájem o dendrologii vyvrcholuje v r. 1953 rozměrnou prací „Listnaté stromy a keře našich zahrad a parků" a k tisku připravenou prací podobného rázu o stromech a keřích jehličnatých.

Životní dílo Dr Alberta Piláta je vpravdě bohaté a k velké cti československé botaniky. Opravňuje také k nadějím, že tvůrčí činnost Dr Piláta přinese ještě mnoho dalších úspěchů, zejména na půdě mykologie. K tomu pak přejeme jubilantovi jménem jeho žáků, všech členů Československého mykologického klubu i jeho výboru, a redakčního kruhu České mykologie srdečné „Ad multos annos"!

Seznam mykologických prací Dr Alb. Piláta

Použité zkratky časopisů a jiných periodických publikací: Annales Mycologici: AM — Bulletin de la Soc. Mycol. de France: BSMF — Časopis českosloven. houbařů: ČČsH — Časopis Národ. musea: ČNM — Česká Mykologie: ČM — Hedwigia: H — Lesnická Práce: LP — Mykologia: M — Ochrana Přírody: OP — Ochrana rostlin: OR — Sborník Národ. musea: SNM — Studia botanica čechoslovaca: SB — Sydowia: S — Transactions of the Brit. Myc. Soc.: TBM — Věda přírodní: VP — Věda a život: VŽ — Vesmír: V — Živa: Ž.

1923

1. Pozůstatky třetihorních hub v Evropě. — V 1 : 104—106, f. 1.

1924

2. Z biologie hub. — V 1 : 241—5, f. 1—2.
3. Houby v dolech. Les champignons dans les houillères. — Naše hory a hutě 4 : 202—4, f. 1—4.
4. Jsou všechny čirůvky jedlé? — M 1 : 15.
5. Důlní houby. M 1 : 9—11, 22—23, t. 1—2.
6. Něco o ucháčích. — M 1 : 31.
7. Několik druhů hub z dolů uhelných. — M 1 : 39—40, f. 1—2, t. 1.
8. Jest muchomůrka hlízovitá jedovatá? — M 1 : 47—8.
9. Užití mikroskopu v mykologii. — M 1 : 56—8, 73—4.
10. Šupinovka zlatá, *Pholiota aurea* Pers. — M 1 : 109.
11. Hnojník obecný jedlý. — M 1 : 111.
12. Dva druhy pýchavek. — M 1 : 125, t. 1.
13. Ryzec ryšavý jako jedlá houba. — 1 : 127.
14. Dva zajímavé druhy chorošů. — M 1 : 145—6, t. 1.
15. Jak rychle se vyvinují a uzrávají výtrusy (basidiospory) u hub? — M 1 : 149—50.
16. O jedovatosti vláknic. — M 1 : 150—1.
17. Příspěvek k poznání Uredineí Vysokých Tater. — Spisy přírodovědecké fakulty Karlovy univ. (Publicat'ons de la Fac. des Sci. de l'Univ. Charles) 24 : 1—18.
18. Champignons Tchécoslovaques: Espèces nouvelles du genre Lepiota décrites par Velenovský. — ap. Sartory A. — Maire L., Annales de la Soc. Linn. de Lyon, 71 : 45—53, t. 1—3, 1924.
19. Nouvelles espèces tchécoslovaques du genre Amanita. (Diagnoses en latin d'espèces du genre Amanita publiées par J. Velenovský dans son œuvre „České houby") — Journ. de Pharmacie D'Alsace et de Lorraine: 1—4, f. 1.
20. Beiträge zur Kenntnis der Thelephoraceen I: Die Cyphellaceen Böhmens. — AM 22 : 201—218, t. 1.

1925

21. O otravě muchomůrkou hlízovitou. — M 2 : 8—9, 20—22.
22. Jakou rychlostí padají výtrusy hub k zemi? — M 2 : 14.
23. O požívatelnosti kustřebky amethystové (*Sarcosphaera coronaria* Schroet). — M 2 : 15—6.
24. Nový druh r. *Paxillus (Paxillus Velenovskýi* sp. n.) — M 2 : 26—8, f. 1.
25. Výtrusy hub a hmyzy. — M 2 : 30—1.
26. *Psalliota Bernardii* Quél. a *Psalliota Beneši* sp. n. — M 2 : 47—9.
27. Tři druhy Hydnaceí, nové pro Čechy. — M 2 : 52—6, f. 1—2.
28. Dva druhy chorošů. — M 2 : 62, t. 1—2.
29. *Polyporus Sistotrema* Alb. et Schw., choroš rozděrkový. — M 2 : 79.
30. Několik hub z okolí Crikvenice v Jugoslavii. — M 2 : 93—5.
31. *Amanita aspera* (Fr.) Gill. a *Amanita Eliae* Quél., dvě nové katmanky pro Čechy. — M 2 : 100.
32. Vytrvávání hub (La durée des champignons). — M 2 : 113—8, f. 1—2.
33. Bedla vysoká, ozdoba našich lesů. — M 2 : 127—8, f. 1.
34. — et *Velenovský J.*, Dvě nové lišky (Cantharelli duo novi ex affinitate *C. auran-tiaci* Wulf.) — M 2 : 148—9.
35. *Paxillus acheruntius* Humb., čechratka sklepní. — M 2 : 149—150.
36. Monographia Cyphellacearum Čechosloveniae. I. Část všeobecná (Partie générale). — Spisy Př.rodověd. fak. Karlovy univ. (Public. de la faculté des Sciences de l'Univ. Charles IV.), No. 28: 1—52.
    Monographia Cyphellacearum Čechosloveniae. II. Část systematická (Partie systématique). — Ibid., 29: 1—92, f. 1—16, t. 1—5.
37. Zweiter Beitrag zur Kenntnis der tschechoslowakischen Cyphellaceen. — AM 23 : 144—173.
38. Revision der zentraleuropäischen resupinaten Arten der Gattung Irpex Fr. — AM 23 : 302—7.

1926

39. *Trametes Pini* (Brot.) Fries, choroš borový, nebezpečný škůdce jehličnatých stromů. — M 3 : 7—9, f. 1, t. 1.
40. Zajímavá odrůda slizáku lepkavého (Une variété intéressante de *Gomphidius viscidus* L.), *Gomphidius viscidus* L. var *Tatrensis* Pilát. — M 3 : 12, f. 1.
41. Několik poznámek k mykologickým poměrům Bulharska. (Quelques remarques sur la mycoflore de la Bulgarie). — M 3 : 24—30.
42. *Dryodon setosum* (Pers.) Bourd. et Galz., lošák štětinatý, nebezpečný škůdce jabloní. — M 3 : 73—5, f. 1.
43. *Spongipellis borealis* (Wahl.) Pat., choroš severní. — M. 3 : 78—9.
44. *Trametes stereoides* (Fr.) Bres. v Čechách. — 3 : 103—5, f. 1.
45. Hnojník smetištní, *Coprinus sterquilinus* Fr. — M 3 : 107.
46. Jest muchomůrka porfyrová *(Amanita porphyria* A. et S.) jedovatá? — M 3 : 109—110 f. 1.
47. *Xanthochrous cuticularis* (Bull.) Pat., nový chorcš pro Čechy a Moravu. — M 3 : 120—2, f. 1—2.
48. *Russula autumnalis* Vel., holubinka podzimní. — M 3 : 124, t. 1.
49. *Cyphella laeta* Fr., číšovec světlý. — M 3 : 131—2, f. 1.
50. O dřevomorce či domovní houbě. — V 5 : 8—10, 65—9, f. 1—2.
51. Nová sypavka na tisech v Čechách, *Sphaerulina Taxi* (Cooke) Pilát. (Nouvelle esp. du g. Sphaerulina sur les ifs, en Boh.) — LP 5 : 1—14, f. 1, t. 1—4.
52. Houby, vyskytující se na dřevě dolů Příbramských. The mycoflora of the Mines of Příbram. — Věstník Čs. Akademie zemědělské: 1038—49.
53. Monographie der mitteleuropäischen Aleurodiscineen. — AM 24 : 203—230, t. 1.
54. Zwei neue Arten der Gattung *Cyphella* aus der Tchechoslowakei. — H 66 : 261 až 4, f. 1.
55. Les Agaricales et les Aphyllophorales des Carpathes centrales. — BSMF 42 : 81 až 120, f. 1—2, t. 6—7.

1927

56. O choroši lékařském, *Polyporus officinalis* Vill. — M 4 : 4—8.
57. Abbé Giacomo Bresadola. — M 4 : 17—19.
58. Příspěvek ku poznání chorošů z okolí Olomouce. — M 4 : 49.
59. *Fistulina hepatica* Schaeff., pstřeň dubový či masojed. — M 4 : 52.
60. *Polyporus giganteus* Fr., choroš obrovský. — M 4 : 52—3.
61. Seznam dřevních druhů hub z okolí Tišnova na Moravě. — M 4 : 69—71.
62. Příspěvek ku poznání Aphyllophoraceí západního Slovenska. (Ein Beitrag zur Kenntnis der Aphyllophoraceen der westl. Slowakei). — M 4 : 72—4.
63. Z mykologického výletu na ostrově Bubaque (Aus einer mykologischen Exkursion an der Insel Bubaque in der portugiesischen Guinea). — M 4 : 105—6.
64. Nová šupinovka pro Čechy — *Pholiota terrigena* Fr. — M. 4 : 118—20, f. 1.
65. *Cyathus striatus* Huds., číšenka pruhovaná. — M 4 : 124, f. 1.
66. *Cantharellus muscoides* Wulf., liška mechová — M 4 : 125, f. 1.
67. *Pleurotus ulmarius* Bull., hlíva jilmová, — M 4 : 125—7, f. 1—2.
68. — et Mácal J., *Cytospora taxifolia* Cooke et Mass., nová sypavková nemoc na tisech v Čechách. (C. t., maladie nouvelle de l'if en Bohême). — LP 6 : 65—70, f. 1.
69. Mykoflora dolů Příbramských. La mycoflore des mines de Příbram. — Sborník Čs. Akademie zemědělské 2 : 445—533, t. 1—7.
70. Ein kleiner Beitrag zur Kenntnis der Gattung *Cyphella* in der Tschechoslowakei. — H 67 : 113—8, t. 1.
71. *Skepperia carpatica* sp. n., nouvelle espèce intéressante du genre *Skepperia* Berk., dans les Carpathes Centrales. — BSMF 43 : 49—58, t. 5.

1928

72. Několik našich dřevních hub. (Quelques remarques sur nos champignons sur bois). — M 5 : 4—6, t. 1.
73. *Polyporus sulphureus* (Bull.) Fr. choroš sírový. — M 5 : 6—9, f. 1.
74. Příspěvek ku poznání Aphyllophoraceí Moravy a záp. Slovenska. Ein Beitrag zur Kenntnis der Aphyllophoraceen Mährens und westl. Slowakei. — M 5 : 25—9.

75. *Skepperia carpatica* Pilát. — M 5 : 29—30, f. 1.
76. *Lactarius blennius* Fr., ryzec šedozelený. — M 5 : 33.
77. *Bolbitius fragilis* L., slzečník křehký. — M 5 : 34—5.
78. *Spathularia clavata* Schaeff., lopatička kyjovitá. — M 5 : 37, f. 1.
79. *Marasmius ramealis* Bull., špička větevná. — M 5 : 37—8, f. 1.
80. Odvodňovací kanály v hymenoforu choroše *Xanthochrous hispidus* (Bull.) Pat. — M 5 : 48—52, f. 1—2.
81. Z jarní mykologické exkurse v okolí Lednice. Aus einer mykologischen Frühlingsexkursion in Umgebung von Eisgrub in Süd-Mähren. — M 5 : 73—6, f. 1—3.
82. O rosolovce *Tremella fuciformis* Berk. — M 5 : 86—7, f. 1.
83. *Boletus versicolor* Rostk., hřib různobarevný. — M 5 : 92—3, f. 1.
84. *Ungulina marginata* (Fr.) Pat., choroš borový. — M 5 : 93—4.
85. *Clitocybe candida* Bres., strmělka bělostná v Čechách. — M 5 : 95—97—8, f. 1.
86. *Phaeolus Schweinitzii* (Fr.) Pat., choroš Schweinitzův. — M 5 : 117, f. 1.
87. *Ganoderma applanatum* (Pers.) Pat., choroš ploský. — M 5 : 124—6, f. 1.
88. *Hysterangium clathroides* Vitt., loupavka mřežovkovitá. M 5 : 127—8, f. 1.
89. Poměr mykoflory tropické západní Afriky k ostatní vegetaci. Relations de la mycoflore tropicale de l'Afrique occidentale avec l'autre végétation. — Věstník VI. sjezdu Čs. přírodop., lékařů a inženýrů v Praze 2 : 69—72.

1929

90. Dva masité podhorské druhy chorošů. Zwei fleischige subalpine Arten aus der Gattung *Polyporus*. — M 6 : 7—9, f. 1.
91. *Boletus cavipes* Opat., hřib dutonohý. — M 6 : 11—2.
92. Hnojník smetištní — *Coprinus sterquilinus* Fr. — M 6 : 12.
93. *Trametes gibbosa* (Pers.) Fr., choroš hrbatý. — M 6 : 12.
94. Dřevní houby v dolech Jáchymovských. Die Holzpilze in St. Joachymstal's Bergwerken. — M 6 : 23—4.
95. *Morchella elata* Fr. Smrž vysoký. — M 6 : 36—7.
96. *Lachnea hemisphaerica* Wigg. Kosmatka polokulatá. — M 6 : 37, f. 1.
97. *Solenia villosa* Fries v Čechách. — M. 6 : 56—9, f. 1.
98. O hnilobě ovocných stromů působené houževnatcem tygrovaným, *Lentinus tigrinus* Bull. Über die Holzfäulnis der Obstbäume, welche *Lentinus tigrinus* Bull. verursacht. — M 6 : 72—4, f. 1.
99. *Crepidotus Cesatii* Rab., nový druh pro Čechy a syst. význam druhu *Crepidotus applanatus* Pers. — Cr. Ces. Rab. in Böhmen und einige Bemerkungen über die systematische Bedeutung des *Crepidotus applanatus* Pers. — M 6 : 89—95, f. 1—3.
100. *Lentinus jugis* Fries v Československu. — M 6 : 113—5, f. 1.
101. Nový druh z rodu *Panus* Fries v Československu. *Panus patellaris* Fr. in den Karpathen. — M 6 : 121—2, f. 1.
102. Hniloba tyček na vinicích státní vyšší školy ovocnicko-vinařské a zahradnické na Mělnice. — Výroční zpráva Stát. vyšší školy ovocnicko-vinařské a zahradnické na Mělníce za r. 1928 : 15—31, f. 1—8, t. 1—3.
103. Über eine neue interessante Art aus der Gattung *Crepidotus* Fr. — H 69 : 137 až 147, f. 1—3.

1930

104. Vzácnější bedlovité houby z okolí Plöckensteinského jezera na Šumavě. Einige seltenere Agaricaceen aus der Umgebung vom Plöckensteiner See im Böhmerwalde. — M 7 : 7—11, 24—32, 57—60, f. 1—19.
105. Kongres Deutsche Gesellschaft für Pilzkunde (Německé společnosti mykologické) v Darmstadtu. — M 7 : 43—6, f. 1.
106. O jedovatosti baňky velkokal šné, *Pustularia coronaria*. — M 7 : 61.
107. *Leptoporus imberbis* (Bull.) Quél. a *Trametes serialis* Fr. — M 7 : 65—8, t. 1.
108. Poznámky k některým druhům rodu *Pleurotus*. M 7 : 87—97, 113—121, f. 1—6 (1930), 8 : 23—9, f. 1—4 (1931).
109. Lotyšský hnojník dunový, *Coprinus dunarum* Stoll. — M 7 : 102—3, t. 1.
110. Československé dřevní houby I: *Stereum* Pers. (Tschechoslowakische Holzpilze I: *Stereum* Pers.) — Sborník Českosl. Akademie zemědělské 5 : 361—422, t. 16—18.

111. Choroš *Coriolus hirsutus* (Wulf.) Quél. jako parasit ovocných stromů. — OP 10 : 57—65, f. 1—5.
112. Dva méně známé druhy chorošů působící hnilobu lesních stromů. — LP 9 : 1—8, f. 1—2.
113. Jaký mráz snesou houby? — V 8 : 228.
114. Hromadná otrava školních dětí čirůvkou plavohnědou *(Tricholoma flavobrunneum* Fr.) — V 8 : 229.
115. Největší plodnice hub jedlých, které byly nalezeny ve střední Evropě. V 9 : 15—16.
116. O zápalné hubce *(Polyporus fomentarius* L.) — V 9 : 49—51, 78—9, f. 1—4.
117. Monographie der europäischen Stereaceen. — H 70 : 10—132, t. 1—3.
118. Die Abwässerungskanäle in den Hymenophoren der Polyporeen. — Zeitsch. f. Pilzkunde, 14 (N. F. 9) : 118—129, t. 1.

1931

119. *Bolbitius reticulatus* v Karpatech. — M 8 : 7—8, f. 1.
120. Mouchy a hadovka *(Phallus impudicus* L.) — M 8 : 11—12, f. 1.
121. *Phellorina Delastrei* (Mont.) Pat., zajímavá severoafrická břichatka. *(Phellorina Delastrei* [Mont.] Pat., ein interessanter nordafrikanischer Wüstenpilz). — M 8 : 33—7, f. 1—2.
122. *Dryodon alpestris* (Pers.) Pilát v Československu. — M 8 : 53—8, f. 1—2.
123. Několik poznámek k rozšíření hřibů v Malé Asii. — M 8 : 103—113, f. 1—4.
124. O houbách rostoucích na živočiších. — V 9 : 124—9, f. 1—5.
125. O čarovnících či kouzelných pometlech. — V 10 : 4—8, f. 1—4.
126. Monographie der europäischen Polyporaceen mit besonderer Berücksichtigung ihrer Beziehungen zur Landwirtschaft I. — Beih. z. Bot. Centralbl. Abt. II: 48 : 404—36, f. 1—6, t. 13—15.
127. Über eine neue Hymenochaete-Art aus dem sibirisch-mongolischen Gebirge Sajany: *Hymenochaete Murashkinskyi* sp. n. — H 71 : 322—7, f. 1—3.
128. Über eine neue Aleurodiscus-Art aus dem Sajany-Gebirge, *Aleurodiscus sajanensis* (Mur.) Pilát. — H 71 : 328—31, f. 1—3.

1932

129. -et Veselý R., O novém druhu kotrče z Krkonoš: kotrči Němcově, *Sparassis Němecii* sp. n. — ČČsH 12 : 97—100, f. 1—2.
130. *Nemecomyces* g. n., nový asijský rod bedlovitých hub hnědovýtrusých. *(Nemecomyces* g. n., genus novum asiaticum Agaricin. ochrosporicarum). — ČČsH 12 : 140—6, f. 1—4.
131. Species nova generis Ganoderma e vulcano Kilimandjaro: *Ganoderma Baumii* sp. n. — AM 30 : 460—1.
132. -et Veselý R., Species nova vernalis generis Tricholoma, *T. Kavinae* sp. n. — AM 30 : 476—7, t. 3—4.
133. Additamenta ad floram Sibiriae Asiaeque orientalis mycologicam. — BSMF 48 : 1—52, t. 1—8.
134. Contribution a l'étude des Hyménomycetes de l'Asie Mineure I. *(Polyporaceae)* — BSMF 48 : 162—89, t. 14—22.
135. Additamenta ad floram Asiae Minoris Hymenomycetum, pars II. *(Agaricinae).* BSMF 48 : 283—302, t. 27—33.

1933

136. *Geaster triplex* Jungh., hvězdice trojdílná v Čechách. *(Geaster triplex* in Bohemia). ČČsH 13 : 33—7, f. 1—2.
137. O infekci vinohradského tunelu v Praze chorošem *Leptoporus undatus* (Pers.) Pilát. — VP 14 : 17—20, f. 1.
138. Dr Karel M. Malkovský. — VP 14 : 29—30.
139. Druhé naleziště zajímavé houby *Hymenochaete carpatica* Pil. — VP 14 : 219.
140. Podivná plodnice choroše lesklého v podobě ruky. — V 11 : 235—6, f. 1.
141. Obrovská plodnice choroše ploského, *Ganoderma applanatum.* — V 11 : 236, f. 1.
142. *Nemecomyces* g. n. Agaricinearum ochrosporicarum genus novum mongolicum. — AM 31 : 54—5.

143. De specie nova generis *Sparassis* Fr. in Čechoslovakia lecta: *Sparassis Nemecii* sp. n. — AM 31 : 56—8, t. 1—2.
144. Eine interessante Pilzinfektion des Weinbergers Tunels in Prag. — AM 31 : 59—72.
145. De *Poria aurea*, specie americana in montibus Carpaticis orientalibus lecta. — H 73 : 31—3, f. 1, t. 1.
146. *Pholiota fulvella* (Bull.) Fr. et *Ph. confragosa Fr.* in Čechoslovakia. — H 73 : 247 až 251, f. 1, t. 1.
147. — et Litschauer V., Additamenta ad floram Asiae Minoris Hymenomycetum, pars III. — BSMF 49 : 34—77, f. 1—12, t. 1—7.
148. De Collybiae fusipedis Bull. hymenophoro modo abnormali evoluto. — BSMF 49 : 78—80, t. 8.
149. — et Veselý R., De Lentino suavissimo Fr. — BSMF 49 : 225—9, t. 9.
150. Additamenta ad floram Sibiriae Asiaeque orientalis mycologicam, pars II. — BSMF 49 : 256—339, f. 1, t. 12—25.

1934

151. Několik poznámek o obrovském díle Bresadolově „Iconographia mycologica". — ČČsH 14 : 12—13.
152. *Panaeolus separatus* (L.) Fr. v Československu. — VP 15 : 117—9, f. 1.
153. O Cordově herbáři houbovém. — VP 15 : 209—211.
154. Z cesty botanika Malou Asií. — V 12 : 185—190.
155. Monographie der europäischen *Polyporaceen*. II.: *Grifola* Gray und *Phaeolus* Pat. — Beihefte z. Bot. Centralbl. 52 Abt. B : 23—95.
156. Sur le genre *Gastrosporium* Mattirolo (Gastéromycetes). — BSMF 50 : 37—49. t. 1—3.
157. Über die Hymenomyzeten Kleinasiens. — Schweiz. Zeitschrift für Pilzkunde 12 : 125—9.

1935

158. *Pleurotus* Fr. — Hlíva. — In: Kavina K. — Pilát A., Atlas hub evropských, 2 : 1—193, t. 1—80.
159. O choroši šupinatém a jeho odchylných formách. De Polyporello squamoso (Huds.) Karst. et eius formis aberrantibus. — ČČsH 14 : 102—6, f. 1 (1934); 15 : 53—8, 143—5, f. 1—2 (1935).
160. Additamenta ad floram Sibirae Asiaeque orientalis mycologicam, pars III. — BSMF 51 : 351—426, t. 6—11.
161. *Poria Pearsonii* Pilát n. sp. — TBM 19 : 195—8, t. 3.

1936

162. O kropenatci kroužkovitém, *Panaeolus separatus* (L.) Fr. v Československu. — ČČsH 16 : 15—7, f. 1—2.
163. O ceně histologických znaků pro systematiku vyšších hub. (Über die Bedeutung der histologischen Merkmale für die Systematik der höheren Pilze.) Předneseno na VI. Mezin. Bot. Kongresu 1935, Amsterodam. — ČČsH 16 : 113—116.
164. O nálezu americké šupinovky *Pholiota albocrenulata* Peck v Karpatech. — VP 17 : 290—1.
165. Revision der tropischen Lentinus-Arten aus dem Herbar des Botanischen Museums in Berlin-Dahlem. — AM 34 : 108—140.
166. Monographie der europäischen *Polyporaceen* mit besonderer Berücksichtigung zur Landwirtschaft. III. Teil. — Beihefte z. Bot. Centralbl. Abt. B, 56 : 1—82, t. 1—8.
167. *Grifola castaneae* (B. et G.) sur chêne en France. — BSMF 52 : 100—1, t. 1.
168. Additamenta ad floram Sibiriae, Asiae centralis orientalisque mycologicam, pars IV. — BSMF 52 : 305—336, f. 1—39, t. 3—9.
169. Sur la récolte du *Pholiota albocrenuiata* Peck dans les Carpathes. — Rev. de Myc. 1 : 303—6, t. 1.
170. — et Lundell S., Über *Polyporus Wynnei* B. et Br. — Svensk Botanisk Tidskrift, 30 : 229—233, t. 1—2.

1937

171. Coniofora plotní, *Coniophora cerebella* (Pers.) Duby v pralesích na Podkarpatské Rusi. — ČČsH 17 : 13—5, f. 1—2.
172. *Ithyphallus ornatus* Štusák jest *Dictyophora duplicata* (Bosc.) E. Fisch. — ČČsH 17 : 70—6, f. 1—3.
173. *Exobasidium Rhododendri* Cramer na Podkarpatské Rusi. — VP 18 : 23—4.
174. Contribution à la connaissance des Basidiomycètes de la péninsule des Balkans. — BSMF 53 : 81—104, f. 1—4, t. 1—5.
175. Additamenta ad floram Asiae Minoris Hymenomycetum et Gasteromycetum, pars IV. — BSMF 53 : 253—264, f. 1—3, t. 7—8.

1938

176. O třech nálezech muchomůrky šiškovité — *Amanita strobiliformis* Vitt. v Československu. — ČČsH 18 : 87—9, f. 1—2.
177. Hymenomycetes novi vel critici Čechoslovakiae. — SB 1 : 3—7, t. 1.
178. *Lindtneria* g. n., a new genus of the *Phylacteriaceae* with polyporoid hymenophor. — SB 1 : 71—3, f. 1.
179. Seznam druhů hub, popsaných A. C. J. Cordou s udáním originálních exemplářů, které jsou uloženy v herbáři Národního musea v Praze. Liste der von A. C. J. Corda beschriebenen Pilzarten, mit Angabe der Originalexemplare, die im Herbarium des Nationalmuseums in Prag aufbewahrt sind. — SNM (Acta Musei Nat. Pragae) 1 (B) : 139—170.
180. Species nova carpatica generis *Flammula* Fr. (*F. croceolamellata* sp. n.) — BSMF 54 : 251—2, t. 3.
181. — et Lindtner V. et Litschauer V., Ein Beitrag zur Kenntnis der Basidiomyceten von Südserbien. I. Teil. — Glasnik Skopskog naučnog društva (Bull. de la Soc. Sci. de Skoplje) 18 : 173—92.

1939

182 Vláknice Patouillardova, *Inocybe Patouillardii* Bres. — ČČsH 19 : 4—6, f. 1.
183. *Leptoporus Werneri* Pilát, Polyporacearum species nova marocana. — SB 2 : 61, t. 2.
184. *Pholiota grandis* Rea v Čechách. — ČNM odd. přír. 113 : 149—150.
185. O jedovatosti vláknic *(Inocybe)*. — V 17 : 168—70, f. 1—2.
186. Dáma v závoji — síťovka dvojitá, *Dictyophora duplicata* v Čechách. V 18 : 72, f. 1.

1940

187. O houbě Shiitake, kterou Japonci a Číňané uměle pěstují. — ČČsH 20 : 22—3.
188. Species novae boreali-americanae generis *Poria*. — SB 3 : 1—4.
189. Hymenomycetes Carpatorum orientalium. — SNM 2 (B) 37—80.
190. *Clitocybe gallinacea* (Scop.) Gill v Čechách. — ČNM 114 : 217—220.
191. *Polyporellus rhizophilus* (Pat.) Pil. na Moravě. — ČNM 114 : 230—231.
192. Houba rostoucí na houbě. — V 19 : 76—8, f. 1.
193. Basidiomycetes chinenses a cel. Emilio Licentio in itineribus per Chinam septentrionalem annis 1914—1936 susceptis, lecti. — AM 38 : 61—82, t. 1—4.

1941

194. *Exidia umbrinella* Bres., černorosol naumbrovělý. — ČČsH 21 : 86—8, f. 1.
195. *Pleurotus diffractus* Pilát, species nova carpatica. — SB 4 : 40, t. 1.
196. O choroši horském, zhoubci nejstarších jedlí. — V 19 : 247—50, f. 1—3.
197. Podivuhodně poškozený kmen vrby. — V 20 : 48.
198. O otravách hnojnkem inkoustovým. — V 20 : 86.
199. Revision der Gattung *Lentinus* Fr. aus dem Herbar des Naturhistoriska Riksmuseet in Stockholm. — AM 39 : 71—105.

1942

200. *Polyporaceae* — Houby chorošovité I.—II. — In: Kavina K. et Pilát A., Atlas hub evropských, 3 : 1—624, t. 1—374.
201. *Tomentella Šmardae,* species nova moravica sectionis Rugulosae B. et G. — SB 5 : 75, t. 10.
202. Ein interressanter Fund der morchelloiden Fruchtkörper von *Amanita rubens* Scop. — SB 5 : 76—9, t. 11—12.
203. *Coprinus Vošoustii* sp. n. bohemica sectionis Volvati. — SB 5 : 207—8, t. 20—21.
204. Špička věštecká, *Marasmius hariolorum* (DC) Q. — V 18 : 237—9.

1943

205. Slizáček hlenový. — V 22 : 16, f. 1.

1946

206. Evropské druhy houževnatců, *Lentinus* Fr. — In: Kavina K. — Pilát A., Atlas hub evropských 5 : 1—44, t. 1—31.
207. Výživnost hub. — V 24 : 144.
208. — et Svrček M., *Tricholoma helviodor* sp. n. bohemica. — SB 7 : 2—8, f. 1—5.
209. O houbových jedech a otravách houbami. — ČNM 115 : 61—72.

1947

210. Výživná hodnota hub. — ČM 1 : 6—10.
211. — et Svrček M., *Sclerotinia Veselýi* sp. n., nová hlízenka rostoucí na přesličce v Čechách. — ČM 1 : 42—5, f. 1—2.
212. Otravy houbami ve Švýcarsku. — ČM 1 : 54—5.
213. Palčivost či hořkost ryzce peprného *(Lactarius piperatus),* — ČM 1 : 57.
214. Kolik je druhů hub na světě? — ČM 1 : 58—9.
215. Tuhý život olšovky suché či klanolístky *(Schizophyllum alneum).* — ČM 1 : 93—4.
216. Stravitelnost houbových bílkovin. — ČNM 116 : 208.
217. *Solenia Svrčekii,* species nova bohemica. — BSMF 63 : 203—4, t. 7.
218. Über *Stropharia Ferrii* Bres. und *S. rugoso-annulata* Farlow. — Schweiz. Zeitschrift. f. Pilzkunde 25 : 12—3.
219. *Fomes cytisinus* (Berk) Gill. an Edelkastanie. — Schweiz. Zeitschr. f. Pilzkunde 25 : 161—3.

1948

220. Evropské druhy trepkovitek *Crepidotus* Fr. — In: Pilát A., Atlas hub evropských, 6 : 1—78, t. 1—24.
221. Čirůvka topolová, *Tricholoma populinum* Lange. — ČM 2 : 13—5, f. 1—2.
222. *Sclerotium Aegerita* Hoffm. a *Peniophora Aegerita* (Hoffm.) v. H. et L. — ČM 2 : 25—9, f. 1—2.
223. Hlíva čišovcovitá (*Pleurotus cyphelliformis* Berk.) v Čechách. — ČM 2 : 74—7, f. 1—3.
224. In memoriam Prof. Karel Kavina, PhDr. — SB 9 : 3—5.
225. On the Genus *Galeropsis* Velenovský. — SB 9 : 177—185, f. 1—5.
226. Houby v tropech. — VŽ 14 : 446—52.
227. Velenovskýi species novae Basidiomycetum, quas in opere „České houby" (Fungi Bohemiae), annis 1920—22 in lingua bohemica edito, descripsit. (Traductio latina) — Opera botanica čechica 6 : 1—301.
228. *Coprinus niveus* (Pers.) Fr. — Schweiz. Zeitschr. f. Pilz. 26 : 100—1, f. 1.
229. *Galera Rickeni* f. *tetraspora* Kühn. — Schweiz. Zeitschr. f. Pilz. 26 : 132—3, f. 1.

1949

230. Lošák sírožlutý *(Calodon sulphureum* [Kalchbr.] Quél.) na Moravě a v Čechách. — ČM 3 : 16—9, f. 1—2.
231. Druhý nález hlívy číšovcovité *(Pleurotus cyphelliformis* Berk.) v Čechách. — ČM 3 : 23, f. 1.
232. Za prof. Dr Josefem Velenovským. — ČM 3 : 65—7, f. 1.
233. *Boletus Fechtneri* Velenovský 1922 — Hřib Fechtnerův. — ČM 3 : 97—102, f. 1—2.
234. Zajímavá srostlice klouzka kravského a slizáka růžového. — ČM 3 : 123—4, f. 1.
235. Zajímavá abnormalita holubinky trávozelené — *Russula aeruginea* (Lindbl.) Fr. — ČM 3 : 124—5, f. 1.
236. Požerek veverky na povrchu klobouku hřibu koloděje (*Boletus erythropus* Pers.) — ČM 3 : 126—7, f. 1.
237. Ad Monographiam Crepidotorum europaeorum Supplementum I. — SB 10 : 149 až 54. f. 1.
238. — et Svrček M., *Boletinus tridentinus* (Bres.) subsp. *Landkammeri,* subspecies nova bohemica. — SNM 5 (B) 7 : 1—8, t. 1—4.

1950

239. — et Charvát I., *Cantharellus cupulatus* Fr. — Liška pohárkovitá v Československu. — ČM 4 : 3—6, f. 1.
240. Oříš, výtečný jedlý choroš (*Grifola umbellata* [Pers.] Pilát). — ČM 4 : 27—9, f. 1.
241. Tržní houby v Číně a Japonsku. — ČM 4 : 33—9, f. 1—2.
242. Tmavobělka šedobílá — *Melanoleuca polioleuca* (Fr.) Kühner et Maire v Čechách. — ČM 4 : 68—71, f. 1—3.
243. Penízovka rašeliníková — *Collybia palustris* (Peck) v Čechách. — ČM 4 : 79—82, f. 1—2.
244. *Tulostoma granulosum* Lév., palečka zrněná v Polabí. — ČM 4 : 98—9, f. 1.
245. K rozšíření pýchavkovité houby *Gastrosporium simplex* Mat. — ČM 4 : 99.
246. Otravy houbami ve Švýcarsku v roce 1948. — ČM 4 : 115—21, f. 1—3.
247. — et Charvát I., Čirůvka Guernisacova — *Tricholoma Guernisaci* Crouan in Čechoslovakia. — ČM 4 : 121—7, f. 1, t. 1.
248. Vzácná teplomilná houba: náramkovitka žlutozelená — *Armillaria luteovirens* (A. et S.) Sacc. — ČM 4 : 141—5, f. 1—2, t. 1.
249. Houbařská hádanka. — ČM 4 : 160.
250. To the 50th Birthday of Professor Karel Cejp. — SB 11 : 1—6.
251. Contribution to the Knowledge of the Hymenomycetes of Bialowieza Virgin Forest in Poland. — SB 11 : 145—73, f. 1—22.
252. Houba guepinie chřapáčovitá — *Guepinia helvelloides* (DC) Fr. v Československu. — ČNM 118—119 : 92—5, f. 1—2.
253. Podivná hydnoidní forma muchomůrky narůžovělé *(Amanita rubescens).* — ČNM 118—119 : 110—113, f. 1—2.
254. Další výskyt hlívy olivové — *Pleurotus olearius* (DC) Fr. v Čechách. — ČNM 118—119 : 113—116, f. 1—3.
255. Mykorrhiza. — Příroda 43 : 191—4, f. 1—2.
256. Revision of the Types of some Extraeuropean Species of the Genus *Crepidotus.* — TBM 33 : 215—249, t. 1—3.

1951

257. — Klíč k určování našich hub hřibovitých a bedlovitých (Agaricales) (Agaricalium europaeorum Clavis dichotomica). — pp. 1—719, f. 1—661. Praha (Brázda).
258. Klouzek žlutavý — *Boletus flavidus* Fr. v Čechách. — ČM 5 :1—3, f. 1—2.
259. Ještě o otravě hřibem nachovým — *Boletus purpureus* Fr. — ČM 5 : 13—6, f. 1—2.
260. Kuřátka zelenající a kuřátka Invalova čili kuřátka jedlová ve smyslu Persoonově a Friesově. — ČM 5 : 22—5, f. 1—2.
261. Kuriosní abnormita holubinky bukovky, *Russula heterophylla* Fr. — ČM 5 : 38—9, f. 1.
262. Hřib zlatoporý — *Boletus auriporus* Peck. — ČM 5 : 76—9, f. 1.
263. Pěstování žampionů v SSSR. — ČM 5 : 84—5.

264. Za akademickým malířem Bohumilem Dvořákem. — ČM 5 : 95—6, f. 1.
265. Čirůvka tygrovitá — *Tricholoma pardinum* Quél., jedna z nejzákeřnějších jedovatých hub. — ČM 5 : 97—100, f. 1—2.
266. Penízovka páchnoucí — *Collybia rancida* Fr., naše málo známá jedlá houba. ČM 5 : 117—120, f. 1.
267. Kuřátka uťatá a kuřátka Herkulova (*Clavaria truncata* Quél. in Bohemia). — ČM 5 : 148—152, f. 1—2.
268. Hymenomycetes novi vel minus cogniti Čechoslovakiae. SB 12 : 1—72, f. 1—57.
269. O rozšíření podloubníku siného v Československu. — ČNM 120 : 64—71, f. 1—5.
270. České druhy žampionů *(Agaricus)*. The Bohemian Species of the Genus *Agaricus*. — SNM 7 (B) 1 : 1—142, t. 1—17.
271. Methusalem mezi houbami. *Lycoperdon cyathiforme* Bosc. — Příroda 44 : 43 až 6, f. 1—4.
272. Národní park v Białowieži. — OP 6 : 10—5.

1952

273. — et Ušák O., Naše houby. — pp. 1—335, t. 1—120. Praha (Brázda).
274. — et Ušák O., Atlas hub. — pp. 1—55, t. 1—94. Praha (St. pedag. nakladat.).
275. — et Kotlaba F., Hlízenka kl'kvová — *Sclerotinia Oxycocci* Voron. v Československu. — ČM 6 : 41—4, f. 1—2.
276. Pozor na prudce jedovatou vláknici Patouillardovu — *Inocybe Patouillardi* Bres.! — ČM 6 : 70—3, f. 1.
277. Kovář a koloděj. — ČM 6 : 87—93, f. 1—4.
278. Rudočechratka tmavá — *Rhodopaxillus obscurus* Pilát 1951 je snad totožná s africkou rudočechratkou černající — *Rhodopaxillus nigrescens* Maire 1945. — ČM 6 : 94—7, f. 1, t. 1.
279. Pečárka vlnatá — *Agaricus lanipes* (Moell. et Schaeff.) Sing. — byla po prvé nalezena v Československu. — ČM 6 : 116—8, f. 1.
280. — et Kotlaba F., Tři severské hlízenky, nové pro Československo: hlízenka rojovníková — *Sclerotinia Ledi* Naw., hlízenka Vahlova — *Sclerotinia Vahliana* Rostr. a hlízenka brusinková — *Sclerotinia Urnula* (Weinm.) Rehm. — ČM 6 : 131—8, f. 1—3.
281. Plaménka devonská — *Flammula devonica* Pilát 1951. — ČM 6 : 159—62, f. 1 až 2, t. 1.
282. Hřib bronzový — *Boletus edulis* subsp. *aereus* Bull. v Čechách. — ČM 6 : 175 až 80, f. 1—3.

1953

283. — et Svrček M., O meším oušku sivém — *Leptotus glaucus* — ve smyslu Batschově-Friesově a Quéletově i pozdějších autorů. — ČM 7 : 8—13, f. 1.
284. Housenice střevlíková — *Cordyceps entomorrhiza* (Dicks.) Link v Československu. — ČM 7 : 21—25, f. 1—2.
285. Je muchomůrka ztepilá — *Amanita excelsa* Fr. jen odrůdou muchomůrky tlusté nebo odl šným druhem? — ČM 7 : 31—4, f. 1—2.
286. Prof. Dr Bohumil Němec osmdesátníkem. — ČM 7 : 49—51.
287. Hřib Quéletův — *Boletus Quéletii* Schulzer v Čechách. — ČM 7 : 65—9, f. 1—2, t. 1.
288. O meším oušku laločnatém — *Leptotus lobatus* (Pers.) Karst. — ČM 7 : 89—91, f. 1—2.
289. Suchohřib modračka — *Xerocomus pulverulentus* (Opat.) Gilb. — ČM 7 : 101 až 3, f. 1—2, t. 1.
290. Suchohřib hvězdákožijný — *Xerocomus astreicola* Imazeki. — ČM 7 : 103.
291. Zajímavá nová hlízenka *(Sclerotinia)* pro Československo. — *Sclerotinia caricis — ampullaceae* Nyberg in Bohemia. ČM 7 : 115—7, f. 1. (photo V. Kneblová).
292. Hnojník řásový — *Coprinus plicatilis* Fr. ex Curtis vyrostl v Národním Museu v Praze. — ČM 7 : 127—8, f. 1.
293. O satanu a hřibu purpurovém. — Ž 1 : 139—41, f. 1—5, t. 1—2 (O. Ušák).

294. *Velomycena* g. n., eine neue Gattung aus der Verwandtschaft der Helmlinge. — Schweiz. Zeitschr. f. Pilzk. 31 : 172—5, f. 1—2.
295. Hymenomycetes novi vel minus cogniti Čechoslovakiae II. — SNM 9 (B) 2 : 1 až 109, t. 1—10.
296. Über eine neue Abart von *Gautiera morchellaeformis*. — S 7 : 8—13, t. 1, 1953.
297. Über Vergiftungen mit der Speiselorchel *(Gyromitra esculenta* [Pers.] Fr.) — S (v tisku).
298. *Tremella mycophaga* Martin 1940 wurde in Europa gefunden. — S (v tisku).
299. — et Nannfeldt J. A. Ad cognitionem fungorum Lapponiae Suecicae additamentum. — Friesia (v tisku).

Dodatky.

300. O muchomůrce ztepilé — *Amanita spissa* Fr. var. *excelsa* Fr. — ČNM 118 až 119 : 126—129, 1949/1950.
301. O chuťové jakosti některých sušených hub. — ČNM 121 : 130—135, 1952.
302. Chorošovník trávní — *Polyporellus rhizophillus* (Pat.) Pilát — byl nalezen v Čechách. — ČNM 121 : 139, 1952.

Резюме

2-го ноября 1953 года исполнилось 50 лет со дня рождения д-ра Альберта Пилата (Dr Albert Pilát), заведующий ботаническим отделением Национального Музея в Праге, председателя Чехословацкого Микологического Клуба и главного редактора журнала «Чешская микология» («Česká mykologie»).

Юбиляр родился в Праге, учился в Карловом университете в Праге, где и был провозглашён 29. X. 1926 года доктором естественных наук. В 1922—1928 годах он работал в качестве научного сотрудника в ботаническом институте бывшего естественного факультета, возглавителем которого в то время был проф. д-р Иосиф Веленовский. С 1930 года он работает в ботаническом отделении Национального Музея в Праге, заведующим которого он является в настоящее время.

С самого начала своей научной деятельности в области ботаники д-р Пилат посвятил своё внимание, главным образом, микологии. В этой области он был лучшим учеником проф. Веленовского. Когда проф. Веленовский издал в 1920—1922 годах свою работу «Чешские грибы» («České houby», Fungi Bohemiae), которая представляет собой основной труд по чешской микофлоре, он имел в виду постепенную подготовку монографических исследований об отдельных родах и больших группах грибов. Эту программу в основном выполнил д-р А. Пилат, который сначала разработал *Cyphellaceae, Aleurodiscinae, Stereaceae,* потом большое семейство *Polyporaceae* и роды *Pleurotus, Lentinus, Crepidotus* и *Agaricus*.

Кроме этих больших монографических трудов он издал в 1924—1953 годах свыше 300 работ в чехословацких и зарубежных ботанических и, главным образом, в микологических журналах (полный список трудов д-ра Пилата прилагаем). Среди этих работ особенно важны систематическо-флористические работы о грибах Карпатской Украины, Сибири, Монголии, Средней и восточной советской Азии, северного Китая и Малой Азии. В 1928 году он совершил микологическое путешествие в зап. Африку. В последние годы д-р Пилат посвятил себя изучению грибов-зонтиков *(Agaricales)*.

Summary

On November 2nd, 1953, Dr Albert Pilát, head of the Botanical Division of the National Museum in Prague, president of the Czechoslovac Mycological Club, and chief editor of the periodical „Česká mykologie" celebrated his 50th birthday.

Dr Pilát was born in Prague, studied at the Charles University, where he obtained the degree of doctor of science on October 29, 1926. From 1922—1928 he was a scientific worker at the Botanical Institute of the former Science Faculty whose then director was Professor Josef Velenovský. Since 1930 he worked in the Botanical Division the National Museum in Prague.

From the very beginning of his studies Dr Pilát devoted himself especially to mycology; and he quickly proved to be the best pupil of Professor Velenovský had ever had.

After the publication of his classic work České houby (Fungi Bohemiae) 1920—1922, Professor Velenovský intended to work monographically and systematically the different genera and larger groups of fungi. It fell to the lot of Dr Pilát to carry out the larger part of this project. Dr Pilát worked first the *Cyphellaceae, Aleurodiscinae, Stereaceae,* later the large family *Polyporaceae* and the genera *Pleurotus, Lentinus, Crepidotus* and *Agaricus*. In addition to the ensuing large monographs Dr Pilát has published more than 300 papers and articles in Czechoslovak and foreign botanical and especially mycological periodicals between 1924—1953 (see the appended list of all publications of Dr Pilát). The most important of these shorter works are undoubtedly the systematic-floristic articles and papers on the mushrooms of the Carpathian Ukraine, Siberia, Mongolia, Central and Eastern Soviet Asia, Northern China, and Asia Minor. In 1928 Dr Pilát made a mycological expedition to West Africa. In recent years Dr Pilát has devoted himself to the study of the *Agaricales*.

Lentinellus Piláti sp. n., nový druh rodu houžovec (Lentinellus Karst. em. Kühner).

K 50. narozeninám Dr Alberta Piláta.

MUDr Josef Herink

10. července 1949 jsem se zúčastnil velké mykologické exkurse, podniknuté Československým mykologickým klubem do oblasti Karlštejna a Srbska. Při této příležitosti nalezl pilný mykolog Zdeněk Pouzar na úpatí „Velké hory" v údolí s vodopády u Srbska na habrovém pařezu jediný dospělý kus houby, která na prvý pohled náležela do skupiny lupenatých hub hlívovitých *(Pleurotoideae)*. Jsem zavázán díky Z. Pouzarovi, že mi svůj materiál předal k prozkoumání. Studiem čerstvé houby a pozdějším mikroskopickým průzkumem exsikátu jsem zjistil, že s největší pravděpodobností jde o dosud nepopsaný druh ze skupiny přisedlých druhů rodu *Lentinellus* Karst. (houžovec). Věnuji tento druh Dr Albertu Pilátovi k jeho 50. narozeninám jménem jeho žáků a všech československých mykologů jako výraz uznání zásluh o československou i světovou mykologii.

Lentinellus Piláti sp. n., houžovec Pilátův.

Plodnice bez třeně, přisedá zúženou basí k substrátu.

Klobouk souměrný, ploše klenutý, k okraji zaoblený a krátce podvinutý, obrysu lžicovitého, pozvolna šikmo zúženého k místu úponu, 2.4 cm široký; okraj lupeny nepřesahuje, ostrý; pokožka neslupitelná, pravděpodobně suchá a nehygrofanní, hladce plstnatá, matná, smetanově bílá, na čerstvém exsikátu slámožlutavá, později okrově žlutavá.

Lupeny úzce kopinaté, k basálnímu konci více zúžené než k okraji klobouku, končící těsně při úponu klobouku, rovné, hladkého povrchu, největší z nich 3 mm vysoké, velmi tenké a husté (konce na okraji klobouku cca 0.1 mm vzdáleny), velmi pružné, lysé, bledě smetanové, u exsikátu slámožlutavé, později okrově žlutavé. Ostří hrubě nepravidelně zubaté, ale k okraji klobouku téměř rovné. Lamelluly 4—5 délek, uspořádány v souměrné skupiny, ukončeny volně, šikmo vykrojeně.

Výtrusný prach křídově bílý.

Dužnina nejtlustší uprostřed klobouku (1.5 mm), k okraji i basi ztenčená, hutně plsťovitá, rigidní, velmi pružná, matná, bílá, pachu zřetelně nakysle ovocného (jako jablečný mošt), chuti brzy silně palčivé.

Trama klobouku homogenní, z hyf všemi směry dosti hustě spletených, poměrně tenkostěnných, 5—7 μ tlustých, neamyloidních; mezi nimi se proplétají nehojné mléčnice, zprohýbané a nestejně široké, zrnitého světlolomného obsahu. Smě-

rem k povrchu klobouku pletivo tramy přechází bez rozlišeného hypodermu v c u t i s 120—140 μ tlustou, z hyf podobného vzhledu, hustěji spletených až slepených, žlutých; epicutis málo vyvinuta, z ojedinělých nebo ve svazky shloučených zakončení hyf, 5—7 μ tlustých, štíhle vřetenovitého tvaru, s vrcholem zaobleným, někdy také hlavatě rozšířeným. Hypophyllum nezřetelné.

T r a m a l u p e n ů téměř pravidelná, z hyf 5—10 (—12) μ tl., tenkostěnných, hyalinních, neamyloidních; mezi nimi nehojné mléčnice, 2.5—5 μ tl., které zčásti vyúsťují v hymeniu jako cystidy, štíhle vřetenovité, se zaobleným vrcholem, 5—6 μ tl., přečnívající hymenium o 15—30 μ. Ostří lupenů heteromorfní hojnými štíhle kyjovitými, 3.5—5 μ tl., zakončeními hyf. Subhymenium nezřetelné, b a s i d i e zplihlé a slepené. V ý t r u s y kulovité až kulovitě elipsoidní, některé k basi lehce šikmo sta-

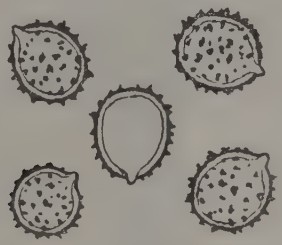

Houžovec Pilátův (*Lentinellus Piláti* Herink)
Výtrusy (prostřední v optickém řezu), zvětšeno 3.000krát. Orig. Dr J. Herink.

ženy, se šikmým neamyloidním apikulem, 2.8—4 μ šir., s blanou poměrně tlustou, světlolomnou, zřetelně amyloidní, zdobenou isolovanými, dosti hrubými, sytě amyloidními ostny, obsahu homogenního.

Diagnosis latina:

Carposoma unicum, adultum. Pileo latere (seu basi) sessili, symetrice cochleato, ad basin oblique attenuato, plane convexo, marginem versus rotundato usque subinvoluto, 2.4 cm. lato, margine lamellas non excedente; cute non separabili, verisimiliter sicca et non hygrophana, subglabra (non villosa), leviter tomentosa, opaca, cremeo-alba (exsiccata straminea, postea subochracea). Lamellis anguste lanceolatis, utrinque attenuatis, planis, laevibus, usque 3 mm. latis, tenuibus, confertis, elastico-flexibilibus, glabris, pallide cremeis, exsiccatis stramineis, postea subochraceis, acie irregulariter grosse dentata, sed marginem pilei versus subintegra; lamellulis pentadymis, modo symetrico dispositis, postice oblique emarginatis, liberis. Sporis in cumulo cretaceo-albis. Carne pilei usque 1.5 mm. crassa, utrinque attenuata, compacte tomentosa, subrigida, elastica, opaca, alba, distincte maliodora, sapore mox piperato. Trama pilei homogenea, e hyphis irregulariter intricatis, subtenuiter tunicatis, 5—7 μ cr., hyalinis, non amyloideis contexta, hyphis laticiferis nonnulis (contortis, plasma granulosa refringenti repletis) immixtis. Strato hypodermico non distincto. Cute 120—140 μ crassa, e hyphis similibus, dense contextis usque conglutinatis, luteis, composita. Epicute subdistincta, e pilis isolatis vel subfasciculatis, fusiformibus, apice rotundatis, etiam subcapitatis, 5—7 μ crassis. Hypophyllo non distincto. Trama lamellarum subregulari, e hyphis 5—10 (—12) μ crassis, tenuiter tunicatis, hyalinis, non amyloideis composita, immixtis nonnulis hyphis laticiferis, 2.5—5 μ crassis, quae huc illuc usque in hymenio terminant, cystidia anguste fusiformia, apice rotundata, 5—6 μ crassa, 15—30 μ basidia super-

antia, formantes. Acie lamellarum heteromorpha cellulis marginalibus cystidiiformibus, anguste clavatis, 3.5—5 μ crassis. Subhymenio non distincto, basidiis collapsis et conglutinatis. Sporis globosis vel globoso-ellipsoideis, nonnulis ad basim subacutatis, apiculo obliquo non amyloideo, 2.8—4 μ latis, membrana crassiuscula, refringenti, hyalina, amyloidea, aculeis isolatis ornata, plasma homogenea.

Houžovec Pilátův *(Lentinellus Piláti* Herink)
Srbsko (okr. Beroun), úpatí „Velké Hory" v údolí Bubovického potoka, 10. VII. 1949 lgg. Z. Pouzar. Photo Dr J. Herink.

Localitas typica: Čechoslovakia — Bohemia: Srbsko (distr. Beroun), ad latus monticuli „Velká Hora", cca 350 m. alt., 10. VII. 1949 ad truncum putridum Carpini betulae L., Zdeněk Pouzar legit.

Typus (Herbarium Mycologicum Dr J. Herink, specim. No. 299-49) in Herbario Cryptogamologico Musei Nationalis Pragae asservabitur.

Species cel. Dr Alberto Piláto, directori Sectionis Botanicae Musei Nationalis Pragae, ad honorem annorum quinquaginta dedicata.

Systematická hodnota *Lentinellus Piláti* je dosti nejasná. Především je nutno uvážiti, že druh mohl být prozatím studován v jediném exempláři, který nadto byl poněkud poškozen (požerky slimáka). Proto není poznatků o variabilitě všech znaků. Mikroskopické znaky byly studovány na exsikátu po čtyrletém uložení v herbáři; při studiu amyloidní povahy hyf a výtrusů bylo použito postupu, který

udali R. Kühner s R. Mairem (řezy, nabobtnané v amoniaku, byly přeneseny do Melzerova jod-jodkali-chloralu). Další studium druhu z nových nálezů je velmi žádoucí.

Makroskopickými a mikroskopickými vlastnostmi se *Lentinellus Piláti* řadí mezi druhy rodu *Lentinellus* Karsten 1879 em. Kühner 1926, a to do blízkosti druhů: *Lentinellus vulpinus* (Sow. ex Fr.) Konr. et Maubl., *L. castoreus* (Fr.) Konr. et Maubl.) a *L. ursinus* (Fr.) Kühner. Tyto tři blízce příbuzné typy tvoří skupinu po systematické stránce velmi obtížnou. Zatím co A. Pilát (Evropské druhy houževnatců, *Lentinus* Fr., Atlas hub evr. 5: 28—31, 1946) spojuje všechny uvedené druhy v jediný (pod druhovým jménem *Lentinus vulpinus* Fr.), H. Romagnesi (Struct. de la trame chez les Pleurotacées, B. S. M. F., 61 : 41—6, 1945) prokazuje, zejména na rozdílech v mikroskopické stavbě plodnice, že všechny tři druhy jsou specificky rozdílné. Tato zcela protichůdná stanoviska podržují oba autoři až do nejnovější doby (Pilát A., Klíč k určování našich hub hřibovitých a bedlovitých: 114, 1951; Romagnesi H. ap. Kühner R. et Romagnesi H., Flore analytique des Champ. sup.: 66, 1953).

Lentinellus Karsten v pojetí francouzských autorů (Kühner R., Konrad P. et Maublanc A., Romagnesi H.) a R. Singera je poměrně homogenním rodem o nevelkém počtu druhů. Byl vystaven P. A. Karstenem (Ryssl., Finl. och den Skandinav. Half. Hattsvampar I, Bidr. Finl. Nat. o. Folk, 32: XVII, 235—6, 1879) a založen na druhu *Lentinellus cochleatus* (Pers. ex Fr.) Karst. O deset let později použil V. Fayod (Prodr. d'une Hist. nat. des Agaric., Ann. Sci. nat., s. 7, 9 : 336, 1889) téhož jména rovněž k vyčlenění skupiny *L. cochleatus* z klasického rodu *Lentinus* Fries 1825. Fayod vybavil tento svůj rod charakteristikou pravidelné tramy lupenů a kulovitých, zrnito-hranatých výtrusů. V letech 1892—5 objevil Ch. van Bambeke u *Lentinellus cochleatus* mléčnice (Contrib. a l'ét. d. hyphes vascul. des Agar.: Hyphes vasc. de *L. cochleatus* Pers., Bull. Acad. R. Sc. Let. et Arts de Belg.: 472, 1892; Les hyphes vasc. du *L. cochleatus,* Rev. Myc.: 154, t. 159, f. 7, 1895). V letech 1925—1926 přidává R. Kühner (Sur la nat. d. cystides chez les Basid., C. R. Ac. Sci., 180 : 454, 1925; Contrib. à l'et. d. Hymen. et spéc. d. Agaric., Le Botaniste, 17 : 1—218, 1926 (další specifické znaky tohoto rodu: zjišťuje amyloidní výtrusy a přítomnost mléčnic u dalších druhů rodu *(L. ursinus, L. omphalodes).* Tyto mléčnice jsou zvláštního, pro rod *Lentinellus* specifického typu: podobají se základním hyfám tvarem a velikostí (10—12 μ tl.), jsou tenkostěnné, přepážky jsou přítomny jen někdy, hlavně v mládí (na př. u *L. ursinus,* podle R. Kühnera). Obsah těchto mléčnic je nehomogenní (drobně vakuolisovaný), poněkud světlolomný, barví se modře sulfovanilinem; v plasmě jsou přítomna hojná jádra a drobná basofilní granula. Tyto mléčnice jsou přítomny v tramě klobouku a lupenů po celou dobu života plodnice; některé pronikají až do hymenia, kde jejich zakončení tvoří pseudocystidy, vyčnívající z hymenia. V r. 1932 popsal A. Pilát (Additam. ad floram Asiae Min. Hymenomyc. II, B. S. M. F., 48 : 296—8, 1932) další specifický znak u některých druhů rodu *Lentinellus:* pravé amyloidní hyfy v tramě lupenů a klobouku u *Lentinus castoreus* Fr., který později ztotožnil s *L. vulpinus* Fr. Tento typ amyloidních hyf nebyl dosud zjištěn u jiných lupenatých hub. Pozdějším studiem materiálu druhů z okruhu *L. vulpinus* Fr. získává A. Pilát zkušenost, že amyloidní povaha buněčné blány hyf, ale i výtrusů, závisí na stáří plodnice: u mladých plodnic nedochází k modrání působením Melzerova činidla vůbec anebo jen v nepatrné míře, kdežto vyspělé plodnice mají hyfy i výtrusy zřetelně amyloidní (A. Pilát, Evr. druhy houževnatců etc.: 7 et 29, 1946). H. Romagnesi (l. c., 1945) studoval podrobně anatomii typů ze skupiny *Lentinellus vulpinus,* a došel k přesvědčení, že *L.*

vulpinus, L. castoreus a *L. ursinus* jsou tři dobré druhy, vyznačené nejen mikroskopicky (rozdílnou stavbou tramy klobouku a lupenů a rozdíly v ornamentice i amyloiditě výtrusů), ale i makroskopicky. Z letmé poznámky (l. c., p. 43) „... sur vieux exemplaires, l'amyloidité des premières (hyphes) diminuant, la distinction devient moins nette" lze souditi, že H. Romagnesi naopak pozoroval zeslabování amyloidní reakce s postupujícím věkem plodnice. Rozdílná pozorování Piláta a Romagnesiho bude tedy nutno podrobiti revisi.

Ve světle právě pověděného jeví se *Lentinellus Piláti* novým typem, u něhož v dospělosti nejsou hyfy amyloidní, zatím co výtrusy jsou sytě amyloidní. V případě, že by pravidlo A. Piláta o paralelitě amyloidní reakce hyf a výtrusů bylo správné, byla by zde tedy zřejmá disociace. U druhu jsou také nápadné poměrně hrubě ostnité výtrusy, kdežto u druhů skupiny *L. castoreus-ursinus-vulpinus* jsou výtrusy hladké nebo nanejvýše drobně bradavkaté.

Zbývá ještě úvaha, zda *Lentinellus Piláti* se neskrývá v některém z dříve popsaných, ale nedokonale známých druhů rodu *Lentinus* Fr. s. lato. Není to nepravděpodobné.

Z dosud popsaných druhů jeví největší podobnost s naší houbou *Lentinus auricula,* popsaný E. Friesem r. 1861 (Vet. Ak. Förhandl. 1861; Monogr. Hym. Suec., 2 : 237, 1863; Icon., 2: t. 175, f. 2, 1884). Popis této houby z Monogr. Hym. Suec., rozepsán tak, aby bylo umožněno srovnání s popisem naší houby, zní:

„Plodnice mnohočetné, vyrůstající střechovitě nad sebou. Klobouk většinou přisedlý, poloviční, podlouhlý, vystoupavý, uchovitý, vespod kápovitě zahnutý, k okraji vykroužený, 5.5—7 cm šir., hladký, lysý, bílý. Lupeny stejně široké, úzké (sotva 2.2 mm šir.), k basi sbíhavé a nespojované, bílé, na ostří hustě vroubkovaně pilovité. Dužnina tenká, 1.1 mm, tl., všude stejně tlustá, masito-kožovitá, tuhá, nevonná. Na kmenech? listnáčů v lesích."

Od Friesových dob byla tato houba jen málokdy sbírána. P. A. Karsten (Myc. Fenn., 3 : 236, 1876) ji nalezl ve Finsku a udává výtrusy kulovité, hyalinní, 2 μ šir. Z Anglie uvádí ji C. Rea (Brit. Basid.: 540, 1922), avšak není jisto, zda skutečně houbu sbíral. S. Killermann (Pilze aus Bayern, 7 : 83, 1940) ji sbíral v Bavorsku a shledal výtrusy kulovité, 2—3 μ šir. Z Československa zaznamenává A. Pilát (Evr. druhy houžev.: 31, 1946) nález R. Veselého (od Slaného, X. 1934) a popisuje jej stručně takto: plodnice střechovitě nad sebou, efusoreflexní až bokem přisedlé, 3 až 5 cm šir., na povrchu klobouku význačně radiálně žebernatě vrásčité, bělavé s nádechem rezavým, až bledě rezavé, skoro lysé, jen bělavě ojíněné, k basi bělavě plstnaté; trama klobouku a lupenů neobsahuje amyloidních hyf, výtrusy skoro kulaté, 4—4.5 × 4 μ, s blanou v mládí neamyloidní, v dospělosti slabě amyloidní, A. Pilát považuje *Lentinus auricula* Fr. za mladší, dosud bílé či slabě žlutavě zbarvené plodnice *Lentinus vulpinus* Fr. s. Pilát.

V závěru připojuji ještě nomenklatorickou poznámku, která se týká *Lentinus Pilati* Velenovský (Mykologia, 8 : 65, 1931). Označení J. Velenovského je nomen novum pro *Lentinus jugis* Pilát (Mykologia, 6 : 113—5, 1929), non Fries nec al. Pilátova houba, sbíraná na trouchnivějícím poraženém kmeni buku v pohoří Svidovec (vých. Poloninské Karpaty v Karpatské Ukrajině, SSSR) v jediném dospělém exemplář, představuje nepochybně poněkud abnormální (jmenovitě bezprstenný) exemplář *Mucidula mucida* (Schrad. ex Fr.) Pat. Svědčí pro to nejen podstatné znaky tvarové a ekologické, ale také mikroskopické. Udané rozměry výtrusů (11—14 μ) se pohybují na dolní hranici variační šíře druhu (A. *Ricken:* 15—18 μ, J. Lange: 13—18 × 12—16 μ). Také rozměry mohutných basidií souhlasí. V popisu *Lentinus*

jugis s. Pilát nejsou sice uvedeny obrovité tenkostěnné cystidy, tak význačné pro *Mucidula mucida* (A. Pilát v Klíči etc. udává jejich rozměr 80—90 × 15—30 μ, M. Boursier až 220 × 40 μ). To však nepřekvapuje při křehkosti a snadné zranitelnosti těchto cystid (A. Ricken v popisu *Mucidula mucida* píše „Cyst. fehlen" a J. Lange o cystidách mlčí).

Резюме

Автор описывает повидимому новый вид рода *Lentinellus* KARST. 1879 em. KÜHNER 1926, который он посвящает д-ру Альберту ПИЛАТУ в связи с пятидесятилетием со дня его рождения и в ознаменование его заслуг в области систематики рода *Lentinus* FR. и заслуг перед чехословацкой и мировой микологической наукой.

Lentinus Piláti HERINK является видом, находящимся в близком родстве со сложной в систематическом отношении группой видов: *Lentinellus castoreus* (FR.) KONRAD et MAUBLANC, *L. ursinus* (FR.) KÜHNER и *L. vulpinus* (SOW.) ex FR. (KONR. et MAUBL.). А. ПИЛАТ, в противоположность французским авторам, считает все эти виды только примечательными формами одного и того же вида *Lentinus vulpinus* FR. *Lentinellus Piláti* отличается бледной окраской всего плодового тела, отсутствием амилоидных гиф в балочке шляпки и пластинок, явственно амилоидными, с грубыми и изолированными шипами, спорами.

В дискуссии о систематической ценности *Lentinellus Piláti* автор обращает внимание читателя на необходимость дальнейшего изучения вида и не исключает возможности идентичности с недостаточно исследованным видом *Lentinus auricula* FR. А. ПИЛАТ считает этот гриб лишь формой (молодые экземпляры) *Lentinus vulpinus* s. PILÁT.

Lentinus Piláti VELENOVSKÝ (Mykologia, 8 : 65, 1931) является nomen novum для *Lentinus jugis* PILÁT (non FRIES nec aliorum). Автор доказывает, что *L. jugis* PILÁT (Mykologia, 6 : 113-5, 1929) и *L. Piláti* VEL. представляют собой синонимы *Mucidula mucida* (SCHRAD. ex FR.) PAT.

Summary

The author describes a probably new species of the genus *Lentinellus* KARST, 1879 em. KÜHNER 1926, which he dedicates to Dr Albert PILÁT on the occasion of his 50th birthday in recognition of his work on the systematics of the genus *Lentinus* FR. and on Czechoslovak and world mycology.

Lentinellus Piláti HERINK is a species from the close affinity of the taxonomically difficult group of the species *Lentinellus castoreus* (FR.) KONRAD et MAUBLANC, *L. ursinus* (FR.) KÜHNER, and *L. vulpinus* (SOW. ex FR.) KONR. et MAUBL. Contrary to the French authors A. PILÁT regards all these species only as characteristic forms of one and same species, *Lentinus vulpinus* Fr. *Lentinellus Piláti* is characterised by the pale colouring of the whole receptacle, the lack of amyloid hyphae in the trama of the cap and lamellae, and distinctly amyloid, coarsely isolatedly spiny spores.

In the discussion of the taxonomic value of *Lentinellus Piláti* the author points out the necessity for further study of the species, and does not exclude the possibility of its conspecifity with the imperfectly known species *Lentinus auricula* FR. A. PILÁT regards this mushroom as a mere form (young specimens) of *Lentinus vulpinus* s. PILÁT.

Lentinus Pilati VELENOVSKÝ (Mykologia 8 : 65, 1931) is a nomen novum for *Lentinus jugis* PILÁT (non FRIES nec aliorum). The author shows that *L. jugis* PILÁT (Mykologia, 6 : 113—5, 1929) and *L. Pilati* VEL. are synonyms of *Mucidula mucida* (SCHRAD. ex FR.) PAT.

Holubinka Velenovského — Russula velenovskýi Mlz.-Zv.

(S barevnou tabulí č. 12.)

Václav Melzer

Synonyma: *R. carnicolor* Velenovský: České houby (1920) *R. integra* (L.) Singer: Monographie der Gatt. Russula (Hedw. 1926), druhé vydání (Bot. Centralbl. 1932), System der Agaricales II. (1942), The Agaricales (1949) — *R. depallens* Crawshay: Spore Ornamentation of the Russulas (1930) — *R. lepida* var. Cooke: Illustrat. of Brit. Fungi No. 1073. — *R. Velenovskýi* V. Melzer a J. Zvára: České holubinky (1927), Jul. Schaeffer: Russula-Monographie (1933), druhé vydání 1952, Bestimmungstabelle f. d. Täublinge (1942), J. Schaeffer-W. Neuhoff-W. G. Herter: Die Russulaceen (1949) — A. A. Pearsoon: The British Mycological Society Transactions (1938), The Genus Russula (1948) — P. Heinemann: Nos Russules (1944) — P. Konrad a M. Josserand: Notes sur la Classification des Russules, Extrait du BSM (1935) — Henri Romagnesi: Les Russules, Suppl. à la Revue de Mycologie (1936) — P. Konrad a A. Maublanc: Icones selectae Fungorum (1924—1937) — R. Beneš: Časopis čes. houbařů (1938) — V. Melzer: Holubinky (1944), Atlas holubinek (1945) — A. Pilát: Klíč k určování našich hub hřibovitých a bedlovitých (1951).

Znaky makroskopické:

Malá, sotva prostřední ze skupiny žlutovýtrusých holubinek chuti mírné.

Klobouk 3—7—(9) cm v průměru, v mládí skoro polokulovitý, záhy plochý až talířovitě stlačený, na středu často s nízkou, tupou bradavkou, dosti masitý a pružně pevný, na okraji až v pokožku ztenčený; okraj sám je tupý, hladký, teprve po dospělosti krátce brázděný. Barva klobouku nejčastěji růžově, cihlově nebo višňově červená, jindy i oranžová, zřídka rumělkově červená jako vrhavka se středem oranžovým; často bývá červeň otupena hnědým tónem páleného karmínu, ano i kalně fialovou, na středu přechází obyčejně v oranžovou až smetanově žlutou a tu nezřídka na přechodu obou barev vystupuje kolem středu temnější věnec, jak tomu bývá na př. u holubinky ametystové (R. Turci Bres.) — Pokožka klobouku za vlhka slizká a lesklá, záhy osychající, pak matná, jemně sametová, poněkud rugosní, za sucha na okraji až chagrinovitě rozpukaná, pod lupou na středu a kolem požerků často bělavě papilatá; je tenká a až do poloviny slupitelná.

Lupeny mandlově bílé, později máslově žluté až světle okrové, při pohledu se strany bělavé jako u holubinky celokrajné (*R. integra* Fr.), na ostří někdy červené; u kraje klobouku jsou zaoblené (okraj tupý), u třeně skoro volné; jsou četné, křehké, skoro všechny stejně dlouhé, některé vidlené, ale jen nemnohými kratšími prohozené; na spodu jsou tlusté a hojně příčnými žilkami spojované.

Třeň poměrně krátký, skoro válcovitý, asi jako prst tlustý, zpravidla bílý, někdy místy růžově nadechlý nebo na spodu načervenalý, po délce rovnoběžně jemně žilkovaný, je plný a pevný, po dospělosti houbovitý.

Dužnina bílá, pod pokožkou načervenalá, buď vůbec mírná, nebo jen v mládí poněkud ostrá; vůně nenápadná, ale rozemleté lupeny voní po strakoši.

Výtrusný prach máslově žlutý až světle okrový.

Znaky mikroskopické:

Pokožka klobouku vyšetřována methodou diferenční. Na bezbarvé půdě velmi hojné, nápadně dlouhé, všemi směry probíhající primordiální hyfy, od základních hyf pokožky barevně jen málo diferencované. Jsou válcovité, žížalovité, jen 3—4 μ široké, na konci mírně zúžené až zahrocené, většinou však cystidovitě ztluštělé, 5—7 μ, řídce septované nebo bez zřetelných přepážek. Stěny jejich jsou hladké,

Holubinka Velenovského - Russula velenovskýi Melzer et Zvára

V. Melzer pinx.

lysé, neinkrustované, jen v nejdolejší části, kde přecházejí v epikutis, možno někdy zjistit náběh k inkrustaci. Obsah jejich je homogenní, sotva drobně zrnitý. Sulfovanilinem buď vůbec nemodrají, nebo jen částečně a slabě. Karbolfuchsin po akci kyselinou solnou snadno pouštějí, podržujíce jen slabé purpurinové zbarvení, a to hlavně na svém volném konci a po stranách přepážek, kde bývá obsah hyf více méně

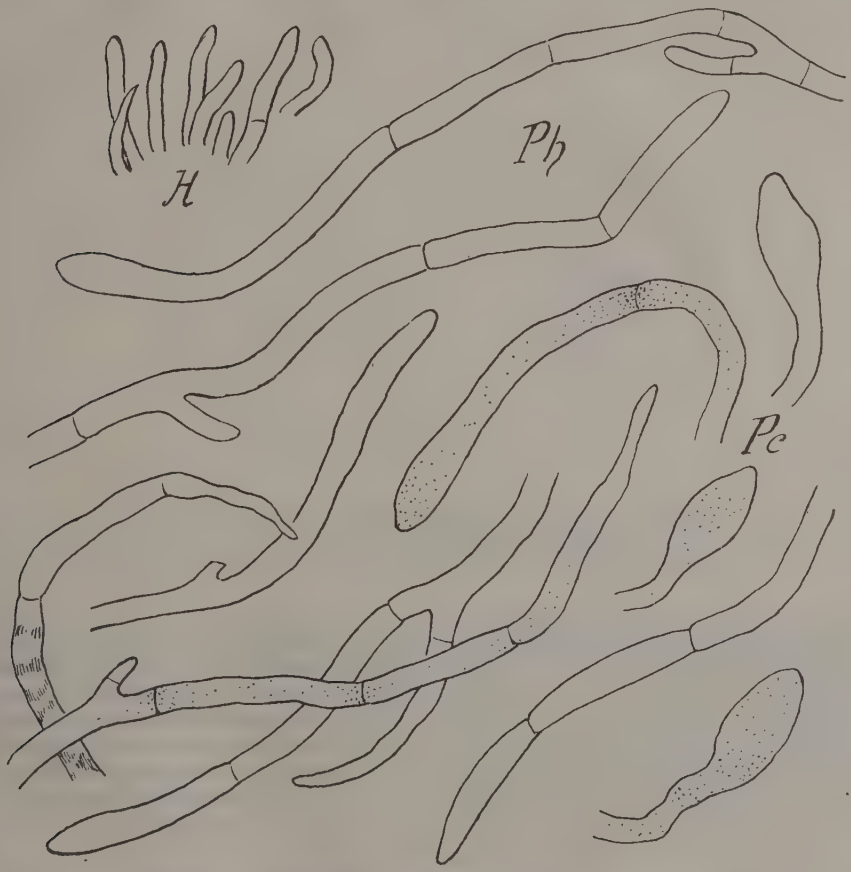

Holubinka Velenovského *(Russula velenovskýi* Mlz.-Zv.)
Útvary pokožky kloubouku: **H** — základní hyfy pokožky, **Ph** — primordiální hyfy, **Pc** — pileocysty. Zvětš. 1000krát. — Orig. V. Melzer.

zrnitý. Kromě těchto primordiálních hyf bývají tu řídce roztroušené, takže se musí hledat, pravé pileocysty široce kyjovité až hlavaté, 6—8—(10) μ široké se stopkou poměrně tenkou a vždy obloukovitě zahnutou; jsou o něco níže položeny než vlákna primordiální.

Kaulocysty jsou velmi hojné, kyjovité, 6—8 μ široké, rovněž se stopkou obloukovitě zahnutou, sulfovanilinem intensivně modrající.

Ostří lupenů subheteromorfní od samých úzkých, válcovitých nebo jen málo

zahrocených cheilocystid. Cystidy na ploše lupenů (pleurocystidy), jednou hojné, jindy jen spoře roztroušené, jsou tupé nebo mírně zahrocené, ale také v kratší nebo delší růžek vytažené, 8—10—(12) μ široké a jen málo přečnívající. Basidie tetrasporické, kyjovité, 10—12 μ široké s dlouhými sterigmaty.

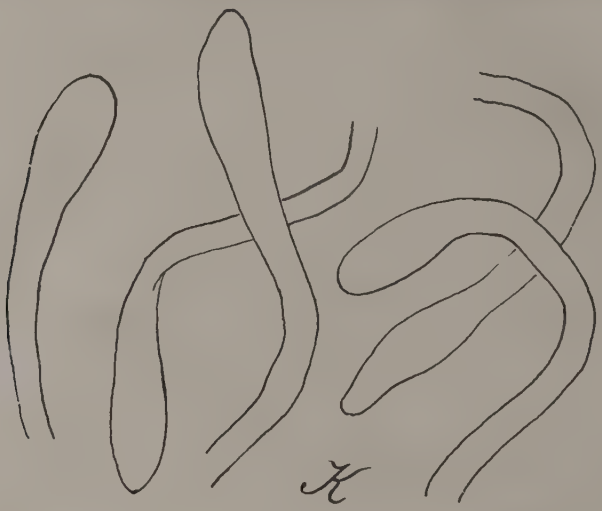

Holubinka Velenovského (*Russula velenovskýi* Mlz.-Zv.)
K — kaulocysty na pokožce třeně. Zvětš. 1000krát. — Orig. V. Melzer.

Výtrusy amyloidní, značně proměnlivé co do velikosti, tvaru i ornamentiky. Nejčastěji bývají široce nebo podlouhle elipsoidní, k apikulu poněkud stažené, ale jsou také kulovité a jiné téměř vejčité, (6)—7—10(12) × (6)—7—8—(9,5), většinou 9 × 7 μ velké, ostnité. Ostny na obvodu dobře viditelné, hrubé, nízké a nemnohé, nebo naopak dlouhé jemné a husté; na povrchu výtrusu jsou ostny nejčastěji isolované, po 2—3 sblížené, částečně i v řádky a řetízky sestaveny, nebo vybíhají v krátké linky, které však sousedního ostnu nedosahují (ostny khomatické čili bičíkovité); výjimečně jsou tu patrny jemné spojné linky, tvořící velmi neúplnou síť; vždy jsou také přítomna drobná zrnka; hilární skvrna není vždy patrna.

Znaky chemické:

Zelenou skalicí dužnina klobouku nabíhá okamžitě do syté šedě růžové, lupeny jen do slabě plavé. Guajakovou tinkturou dužnina klobouku i povrch třeně rychle do sytě modrozelené, alfanaftolem stejně rychle přes šedě lilákovou do intensivní šedě fialové až indigové. Tato naftolová reakce projeví se i na zaschlém exsikátu. Na anilinovou vodu dužnina téměř nereaguje, na lupenech vznikne slabá žlutá skvrna (zředěná neapolská žluť), která zvolna přechází do chromové žluti, ale pokožka třeně rychle do gumigutově žluté, což jest reakce nápadná. Fenolem dužnina třeně rychle do hnědé (terakota), pokožka jeho podobně, ale poněkud slaběji.

Stanoviště:

V listnatých lesích, zvláště pod břízami, duby i buky, řidčeji v jehličnatých a tu pak s oblibou na pokraji suchých borových lesíků zvláště tam, kde jsou vtroušeny duby; od července do podzimu místy hojná.

Podzimní formy bývají menší, slabší, méně kompaktní a zbarveny temněji, vínově

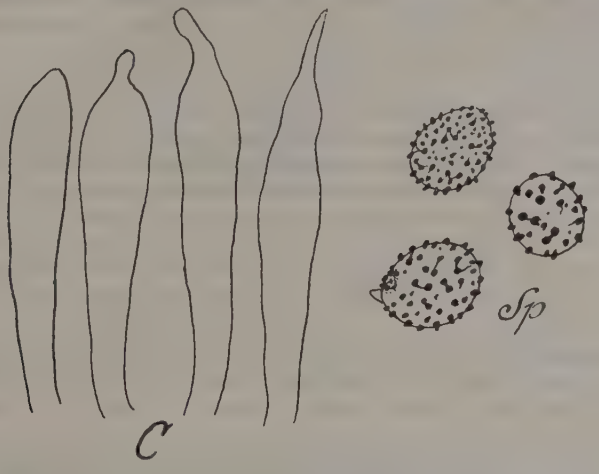

Holubinka Velenovského (*Russula velenovskýi* Mlz.-Zv.)
C — cystidy s plochy lamel (pleurocystidy). Zvětš. 1000krát, **Sp** — výtrusy po akci Melzerovou reagencí. Zvětš. 1500krát. — Orig. V. Melzer.

červeně, kalně nafialověle, rudohnědé až datlově hnědé. Také pokožka těchto podzimních forem bývá na okraji klobouku více a nápadněji chagrinovitě rozsedalá nebo štěrbinovitě rozpukaná a často celý klobouk je bělavě důbkovaný (v. scrobiculata m., odrůda důbkovaná). Tyto důbky, bělavé dolíčky, vznikají rozrušením vrchní vrstvy barevné pokožky, takže v těch místech prohlíží bílá dužnina. Je zajímavo, že právě tyto podzimní formy mívají v pokožce klobouku více a lépe vyvinutých pileocyst než jedinci vyrostlí v létě.

Rozšíření:

Holubinka Velenovského uvádí se z Německa (J. Schaeffer, R. Singer), Francie (Josserand, Konrad a Maublanc), Anglie (Pearsoon), Švédska (Romell), jistě je rozšířena i v jiných zemích Evropy, zvláště v Rusku i Polsku a pravděpodobně i v Americe (? *R. betulina* Burl.). Ač je to houba tak rozšířená a místy hojně rostoucí, přesto dlouho ucházela pozornosti mykologů, nebo byla slučována s jinými druhy jí podobnými a dříve lépe již známými. U nás po prvé ji zaznamenává prof. Velenovský ve svých Českých houbách r. 1920, ale omylem ji určuje jako holubinku masovou *R. carnicolor* Bres., která však má výtrusy bílé a lupeny rovněž trvale bílé. V Německu ji po prvé přesně popisuje R. Singer r. 1926 pode jménem *Russula integra* (L.) Fr. a vidí v ní původní Linnéovu holubinku celokrajnou. Po roce 1927 jsou zprávy o ní v zahraničních odborných listech již častější.

Podobné druhy, s nimiž může býti holubinka Velenovského zaměněna:

R. brunneoviolacea Crawsh. je barvou klobouku značně podobná podzimním formám holubinky Velenovského, ale její třeň po doteku žloutne, lupeny jsou dlouho bílé, nakonec jen smetanové, dužnina poněkud nahořklá a výtrusy dlouze ježaté. Roste výhradně pod duby.

R. aurantiaca J. Sch. holubinka oranžová má klobouk oranžově žlutý, dlouho lesklý, třeň měkčí a výtrusný prach žloutkově žlutý; roste pod břízami.

R. coerulea Cke. holubinka hořká, rovněž s tupou bradavkou na klobouku, prozradí se ihned svou hořkou pokožkou třeně a silně inkrustovanými primordiálními hyfami klobouku.

R. Melzeri Zv. barvou klobouku i náchylností jeho pokožky chagrinovitě se rozpukávat velmi se podobá holubince Velenovského, má však štíhlejší, křehký a záhy dutý třeň, lupeny i výtrusný prach znatelně bledší, ale hlavní rozdíl jeví se ve zvláštní a nápadné reakci, jakou dává s anilinovou vodou: dužnina její anilinovou vodou — podle Singra — krvavě zčervená(!). Roste v trávě podél vlhkých cest v dubinách, leč vzácně.

R. nitida Fr. (= *venosa* Vel.) h. lesklá, také pod břízou rostoucí, je mnohem křehčí, klobouk má lesklý s okrajem záhy brázděným, třeň štíhlý, velmi křehký, hrubě porésní a brzo dutý.

Mladá holubinka jahodová, čili vlahomilná, *R. paludosa* Britz., barvou klobouku i výtrusů holubince Velenovského značně podobná, avšak svým lesklým kloboukem, svými daleko většími rozměry, slabou reakcí na zelenou skalici i místem výskytu dostatečně se liší.

R. integra Fr. h. celokrajná některými svými formami také se jí dosti podobá, ale je tvrdší, klobouk má lesklý, třeň pevný a tvrdý, výtrusy sytě okrové, velké, dlouze a hrubě ostnité.

R. Turci Bres. h. ametystová velikostí i zbarvením některých svých forem holubince Velenovského rovněž podobná, mívá klobouk na středu nápadně bíle papilatý, třeň naspodu otrubičnatý, nikoli lysý, který na naftol buď vůbec nereaguje nebo jen slabě, ale když zavadá, tu jeho spodek obyčejně páchne jodoformem. Charakteristická houba borových lesíků.

Poznámka. V nejnovějším díle Schaefferově (Jul. Schaeffer: Die Russulae — 20 Farbtafeln) je na tabuli X. pod číslem 31 naše holubinka Velenovského zobrazena šestkráte (jeden obraz představuje průřez plodnicí), a to vesměs v barvě temněji červené až měďově rudé. Na prvním obrázku vlevo nahoře je třeň její neobvykle dlouhý poměrně tenký a u žádného ze zobrazených jedinců nevidíme onu tupou bradavku na středu klobouku, která sice není vždy vyvinuta, ale nicméně je pro tento druh znakem charakteristickým.

Poznámka k barevné tabuli: Barva výtrusného prachu (Sp) je příliš kalná, má býti světle okrová a lupeny na řezu plodnicí mají býti smetanově žluté.

Adnotati ad tabulam coloribus impressam: Color sporarum in cumulo (Sp) admodum sordide impressus est. Color naturalis pallide ochraceus lamellaeque cremeo-luteae sunt.

Nové, vzácné nebo méně známé československé houby bedlovité. II. - Rod Leptonia (Fr.) Quél. - Trávnička. (2. část).

Dr Mirko Svrček (Dokončení.)

III. sekce *Hygrophanae* K. et M. zahrnuje druhy trávniček s kloboukem hygrofanním a s lupeny často našedlými nebo nahnědlými.

Leptonia Rickeni Romagnesi — Trávnička Rickenova. Tento druh je

totožný s *Lept. solstitialis* ve smyslu Rickenově a Velenovského. Uvádím popis podle vlastních sběrů, které se poněkud liší v některých znacích, především tím, že klobouk je jen slabě nebo sotva hygrofanní.

Klobouk 12—15 mm v pr., polokulovitě zvoncovitý až široce zvoncovitý, na okraji zřetelně podvinutý, na vrcholku s nasazenou, drobnou bradavkou, tence masitě blanitý, tmavě kávově hnědý, pod lupou útle radiálně stříbřitě vlásenitý, leskle hedvábitý, bez prosvitavých lupenů nebo s lupeny jen slabě prosvítajícími, slabě hygrofanní; bradavka na vrcholku klobouku načernalá, velmi jemně šupinkatá. Třeň 3,5—4 cm dl., 1,5—2 mm tl., přímý, stejně tlustý, podobně jako klobouk zbarvený, se slabým odstínem šedavým (nikdy však modrý), na basi přitiskle bíle vlásenitý, po celé délce s roztroušenými, stříbřitě bílými vlákénky, hladký, nahoře nepoprášený. Lupeny nepříliš husté, na třeň zoubkem sbíhavé, mírně břichaté, k okraji klobouku zúžené, zprvu bělavé, pak světle masově růžové, na ostří rovné a stejně zbarvené, často trochu zvlněné. Dužnina zcela slabě příjemně houbově vonná.

Výtrusy 7—11 × 5—8 μ, převážně čtyřhranné, na rozích dosti oblé. Basidie 25—30 × 7—10 μ, se sterigmaty 3—3,5 μ dl., tetrasporické.

Lokality: Sudoměřice-Nemyšl u Tábora, na trávníku při okraji borového lesa, 6. VIII. 1946 a opět 17. VIII. 1946; Jedlany u Tábora, na vlhké lesní louce, 7. VIII. 1946. — Vždy jen v několika málo plodnicích. Tvar výtrusů je pro tuto Leptonii význačný a dosti stálý. Kromě převládajících čtyřhranných spor nalezneme však též výtrusy vícehranné, což potvrzuje značnou variabilitu u všech hranatovýtrusých bedlovitých hub.

Leptonia asprella (Fr.) Quél. — Trávnička vláknitá. Jméno tohoto druhu není příliš vhodně voleno, neboť vláknitost pokožky klobouku bývá nevýrazná a pomíjivá. V příbuzenstvu *Lept. asprella* bude asi více variabilních a těžko rozlišitelných drobných druhů či jen pouhých forem, podobně jako je tomu v okruhu *Lept. lampropoda* (Fr.) Q. v předchozí sekci. Proto uvádím také popis svých dvou nálezů:

Klobouk 2—2,5 cm v pr., široce zvoncovitý, později skoro rovně rozložený, na okraji lehce zdvižený a rovný, uprostřed hluboce vmačklý až skoro nálevkovitý, tence masitý, hygrofanní, za vlhka světle hnědý, uprostřed načernalý a šupinkatě tečkovaný, s lupeny až do středu prosvítajícími, za sucha světle šedohnědý, mastně lesklý, drobně šupinkatý a radiálně vláknitý, nebo zcela lysý a hladký u starších plodnic. Třeň 5—6,5 cm dl., nahoře 2—3 mm tl., dolů ztenčený, hnědošedý s převládajícím odstínem šedým až modrošedý, na basi bíle přitiskle vatovitý, úplně lysý a hladký, nevláknitý, někdy těsně pod lupeny jemně bělavě poprášený, rourkovitý, většinou podél smačklý; o variabilitě zbarvení třeně zmiňuje se již Lange (Studies IV, p. 34). Lupeny prořídlé, široce přirostlé a později od třeně odtržené, jen mírně břichaté, 4—5 mm vysoké, špinavě růžově masové, na ostří někdy zřetelně úzce hnědočerně zbarvené, na ploše i ostří rovné. Dužnina v třeni našedlá, v klobouku nahnědlá, bez zvláštního pachu, bez oxydace.

Výtrusy 11—13 × 6—7 μ, podlouhlé, ostře hranaté, se zřetelným apikulem.

Lokality: Jedlany u Tábora, na mechaté vlhké lesní louce, 29. VIII. 1946, pospolitě; Praha — Divoká Šárka, na travnaté, k severu exponované stráni pod třešňovými stromy, 10. VII. 1948.

Leptonia mammilata Vel. — Trávnička cecíčkatá. Pokud je mi známo, byla tato Leptonia sbírána dosud jen autorem na výslunných pahorcích v okolí Mnichovic. Plodnice, které jsem nalezl na Táborsku, shodující se velmi dobře s původním popisem, jsou charakterisovány následovně:

Klobouk 12—22 mm v pr., široce zvoncovitý, uprostřed s malou tupou až přišpičatělou bradavkou, na okraji úzce podvinutý a často zprohýbaný, hygrofanní, za vlhka tmavě hnědý s prosvítavými lupeny, za sucha bledě šedavě hnědý a slabě lesklý, hladký, lysý, suchý. Třeň 18—32 mm dl., 1—1,5(—3) mm tl., většinou nápadně tenký, světle našedle hnědavý, zvláště nahoře jemně bíle poprášený, jen v jediném případě podél smačklý, dole bílou myceliovou plstí obalený a obvykle zahnutý, hladký, tuhý. Lupeny nepříliš husté, špinavě růžové, u třeně vykrojené a krátce sbíhavé, později utržené, na ostří stejně zbarvené a rovné. Dužnina v klobouku i třeni bílá, slabě moučně páchnoucí. Výtrusný prach našedle růžový.

Výtrusy 9—12 × 6—7,5 μ, podlouhle hranaté.

Lokalita: Prudice u Tábora, na travnaté stráňce v polním úvozu, pospolitě, 1. VII. 1944, ve společnosti *Hygrophorus nitratus* (Pers.) Fr.

Velmi příbuzná je *Lept. papillata* Vel., která má mít klobouk ostře bradavkatý, hrubě vláknitý.

Leptonia sarcita (Fr.) Quél. — Trávnička paprskovitá. Houbu, kterou jsem ztotožnil s tímto druhem tak, jak je popsán u Rickena (Blätterpilze p. 294), sbíral jsem na zemi v lesní světlině dubo-habrového lesa na podkladu vápencovém u Srbska, 14. VII. 1945. Plodnice rostly jednotlivě až po dvou v trsech.

Klobouk 1—2 cm, zprvu nízce sklenutý, pak ploše rozložený, uprostřed náhle hluboce vmáčklý, na okraji podvinutý, 1—2 cm v pr., tence, ale dosti pružně masitě blanitý, silně hygrofanní, za vlhka medově hnědý s tmavším středem, za sucha bledě nahnědle šedavý a hedvábitě lesklý, hladký a lysý, pod lupou vrostle radiálně vláknitý, nešupinkatý, za vlhka slabě vrásčitý. Třeň 3—3,5 cm dl., 2—4 mm tl., stejně tlustý nebo dole o málo tlustší, většinou podél smačklý, někdy též zkroucený, dosti pružný, s praskotem lámavý, za vlhka medově hnědavý, světlejší než klobouk, za sucha bledý, zcela lysý a hladký, na basi bílým myceliem obalený, za sucha lesklý. Lupeny nehusté, u třeně jen slabě vykrojené, široce přirostlé a krátce sbíhavé, k okraji klobouku zúžené, dosti vysoké, bělavé, pak narůžovělé, na ostří nerovné, stejně zbarvené, na ploše jemně vrásčité. Dužnina bílá, slabě neurčitě páchnoucí. Výtrusy 8—10 × 5—6 μ, podlouhlé, hranaté.

Leptonia sphagnorum Rom. et Favre — Trávnička rašeliníková. O tomto novém druhu nedávno zjištěném pro naše území bude pojednáno v samostatném článku. Romagnesi a Favre jej popsali z rašelin ve Francii a Švýcarsku, u nás nalezen na rašelinných lukách na Třeboňsku (Kubička a Svrček).

Leptonia pilati Svrček, sp. n. — Trávnička Pilátova.

Syn.: *Leptonia cervicolor* Svrček in litt.

Věnuji tento druh u příležitosti 50. narozenin dlouholetému předsedovi ČMK Dr Albertu Pilátovi za jeho zásluhy o naši společnost a českou mykologii.

Plodnice drobnější, štíhlé, stejnoměrně červenohnědě zbarvené, jednotlivě mezi travou mimo les rostoucí; druh hygrofanní.

Klobouk 15—29 mm v průměru, zprvu široce zvoncovitě sklenutý, později skoro ploše rozložený, uprostřed zaoblený, slabě vyhrblý, většinou s drobnou, někdy zašpičatělou bradavkou, na okraji úzce a zřetelně podvinutý, často zvlněný, tence kožovitě masitý; pokožka hygrofanní, za vlhka výrazně světle červenohnědá, s lupeny až do středu prosvítajícími, za sucha od středu usychající, hnědě isabelová, úplně lysá a hladká, hedvábitě lesklá; lupeny za vlhka prosvítají tmavěji, než je zbarvena pokožka klobouku, takže klobouk vyhlíží jako žíhaný.

Třeň 3,5—7 cm dlouhý, 1,5—2(—3) mm tlustý, středový, stejně tlustý, nebo k basi trochu ztlušťělý a smačklý, rovný, přímý, na basi přitiskle bíle vatovitý, zcela podobně jako klobouk zbarvený, hladký a lysý, jen pod lupeny někdy bíle poprášený, dosti tuhý, zlomitelný, později rourkovitý.

Trávnička Pilátova — *Leptonia pilati* Svrček.
Plodnice — řez plodnicí a výtrusy.
Kreslil M. Svrček.

Lupeny husté, 3—5,5 mm vysoké, u třeně hluboce vykrojené a jen kratičce připnuté, často skoro nebo úplně volné a nepřirostlé, zprvu bělavé, brzo světle růžové nebo živě masově růžové, na ostří stejně zbarvené, celé a rovné.

Dužnina v klobouku i třeni bělavá, bez pachu, dosti pružná.

Basidie 30—42 × 10 μ, podlouhle kyjovité, se sterigmaty 3,5—4 μ dl., tetrasporické.

Cystidy chybějí. Výtrusy (8) 9—12(—13) × 6—7,5 μ, heterodiametrické, podlouhlé, hranaté, na basi se zřetelným delším apikulem.

Stanoviště a doba výskytu: sušší lesní louky a trávníky. V létě.

Lokality: Jižní Čechy — Táborsko: Pohnání, na mezi u polní cesty, 28. VIII. 1946. — Jedlany; na lesní vřesovinné louce, 29. VIII. 1946, ve společnosti *Leptonia anatina* (Lasch) Quél. a *Lept. serrulata* (Fr.) Q. (Typus). — Sudoměřice-Nemyšl, v trávě na okraji lesa, 1. IX. 1946. — Borotín, na výslunné nardetové (Nardus stricta) loučce u samoty „Modrák", 18. VII. 1948, ve společnosti *Leptonia lampropoda* (Fr.) Q. a *Hygrophorus* sp. div., pospolitě. (Vše vlastní sběry.)

Poznámky: Tato *Leptonia* ze sekce *Hygrophanae* je charakterisována těmito znaky: světle červenohnědým zbarvením klobouku a třeně, živě růžovými lupeny, které jsou jen úzce připojené až volné, zcela lysým hygrofanním kloboukem s bradavkou vždy více nebo méně vyvinutou, celkovou štíhlostí plodnic. Nelze ji ztotožniti se žádným druhem, jejichž popisy jsem měl k disposici. Nejvíce příbuzná je *Leptonia mammilata* Vel., která se liší jinak zbarveným, za vlhka tmavě hnědým kloboukem, méně hustými až prořídlými lupeny, které jsou zbarveny s odstínem šedavým nebo hnědavým. V úvahu byly vzaty též druhy rodu *Nolanea*, od nichž se však náš druh liší zřetelně podvinutým okrajem klobouku, a zejména daleko větší tuhostí a trvanlivostí plodnic, znaků, jež zvonovky postrádají. Vyskytuje se vždy mimo les, na suchých a výslunných trávnících a lukách, na podkladě nevápencovém (zvětralá rula) v nadmořské výšce 450—600 m, ve společnosti zástupců hercynské flory obvyklých na podobných místech v jižních Čechách a Českomoravské vysočině, jako Calluna vulgaris, Hieracium pilosella, Pimpinella saxifraga, Nardus stricta atd.

Diagnosis latina.

Leptonia pilati Svrček, sp. n.

Syn.: Leptonia cervicolor Svrček in litt.

Carposomata parva, gracilia, tota laete rubrofusca, in gramine extra silvam nascentia; species hygrophana.

Pileo 15—29 mm diam., late obtuse campanulato, dein expanso, centro obtuse subumbonato vel papilla minuta ornato, margine involuto, saepe undulato, tenuiter carnoso, hygrophano, udo laete rubrofusco, lamellis ad verticem usque pellucidis, sicco fusco-isabellino, laevi, glabro, sericeo-nitido.

Stipite 3,5—7 cm longo, 1,5—2(—3) mm crasso, centrali, basin versus nonnunquam subincrassato, recto, basi albo-tomentoso, pileo concolori, laevi, glabro, apice solum interdum minute albo-pruinoso, sat rigido, dein canaliculato.

Lamellis 3—5,5 mm altis, confertis, profunde emarginatis, solum dente adnatis, saepe subliberis vel liberis, albidis, mox pallide rosellis usque laete carneo-roseis, acie concoloribus, haud denticulatis. Carne albida, inodora, sat elastica.

Basidiis 30—42 × 10 μ, clavatis, tetrasporis, sterigmatibus 3,5—4 μ longis. Cystidiis nullis. Sporis (8—)9—12(—13) × 6—7,5 μ, heterodiametricis, oblongis, angulatis, apiculo distincto.

Hab. In gramine pratorum insolatorum extra silvam solis acidis regionis submontanae (450—600 m s. m.), unacum Calluna vulg. et Nardo stricta, aestate, gregarie.

Bohemia meridionalis: districtus Tábor et Sedlčany; quattuor locis iulio usque septembri 1946 et 1948 legi. Typus: Jedlany (Bohemia mer.), 29. 8. 1946, leg. M. Svrček, herb. Mus. Nat. Pragae.

Speciem nostram novam cel. Doctori Alberto Pilato, praesidi Circuli Mycologorum Čechoslovacorum, mycologo čechoslovaco optime merito, ad honorem annorum quinquaginta dedicavimus.

Leptonia mammilata Vel. affinis est, sed pileo obscure umbrino, lamellis haud confertis tinctu griseo vel fuscidulo discrepat. A Nolaneis margine pilei involuto rigiditateque carposomatis differt.

O některých druzích dřevních hub, význačných pro Středočeskou vápencovou oblast.

Z. Pouzar a Dr M. Svrček

K 50. narozeninám Dr Alberta Piláta.

Během posledních dvou let věnovali jsme se soustavnějšímu studiu teplomilných hub Středočeské vápencové oblasti. Sledovali jsme především výslunné skalní stráně, kde zvláště na místech zarostlých křovinami je shromážděno největší bohatství dřevních hub, které nám do značné míry pomáhají charakterisovat mykofloru tohoto zajímavého geobotanického útvaru. Bylinnou vegetací porostlé skály představující především společenstva s kostřavou walliskou (*Festucion valesiacae* Kka), přecházejí na jižních a východních svazích v řídké křovinaté porosty s převládajícími druhy: *Cornus sanguinea, Crataegus* sp. div., *Prunus spinosa, Prunus fruticosa, Ligustrum vulgare,* přes společenstva s *Cornus mas* v řídkou dubinu (*Quer-*

cus pubescens a *sessilis*). Tato místa jsou nejteplejší a nejsušší lokality dřevních hub v Čechách a podobají se v tomto ohledu stanovištím jihoevropským, jaká jsou ve velkém rozsahu vyvinuta na příklad v jižní Francii a přímořských oblastech mediteranu vůbec.

Po stránce mykofloristické jsou nejzajímavější tyto lokality: Radotínské údolí, kde jsou tyto mykocenosy vůbec nejtypičtěji vyvinuty, a to především od Homolky až za Choteč, dále pak jsou to skály nad údolím potoka Švarcavy mezi Solopysky a Pekárkovým mlýnem, střední a zadní část Karlického údolí, skalnaté stráně nad Berounkou mezi Budňany a Srbskem, Velká hora a Doutnáč u Karlštejna, jižní stráně Kodské a Císařské rokle u Srbska.

Z bohatého materiálu vybíráme dnes několik nejcharakterističtějších zástupců, kteří jsou většinou nejčastějšími druhy rozkládající odumřelé dřevo v této oblasti.

1. Corticium subcostatum [Karst.] B. et G.

Druh již na pohled charakteristický, připomínající v některých stadiích klobouč-katými plodnicemi drobná Sterea. Plodnice jsou rozlité, poměrně malého rozsahu, na okraji někdy tvořící úzké kloboučky, až 5 mm široké, na povrchu přitiskle vláknitě plstnaté, za živa voskovitě blanité, od substrátu slupitelné, za sucha zatvrdlé s hymeniem často pokrytým nepravidelnými, nízkými hřebínky, lehce ojíněným, za sucha mnohdy lehce rozpukaným, barvy nečistě žlutavé, jindy světle šedožlutavé, při okraji často s tmavší žlutohnědou zonou; někdy je hymenium až tmavě kávově hnědé, na samém okraji čistě bílé a kratičce vláknité až brvité. Hyfy s přezkami, 2—4,5 μ tlusté, zřetelné, basidie většinou 20—25 × 4—5 μ, se čtyřmi sterigmaty až 5,5 μ dlouhými, výtrusy 5,5—7 × 2,5—3 μ, skoro válcovité, na basi šikmo stažené.

Na suchých větvích *Rosa, Crataegus, Carpinus, Quercus, Cornus mas,* velmi často přímému slunci exponovaných, ležících na zemi na nejvyprahlejších místech.

Tento druh má v Čechách velmi zajímavé rozšíření: souvisle se vyskytuje, pokud jsme mohli zjistit, pouze v českém vápencovém xerothermu.

Zjistili jsme následující lokality:

1. Radotínské údolí, revervace u Zadní Kopaniny, ssuťová křovinatá stráň, na ležících větévkách *Carpinus betulus,* 1. VIII. 1953, leg. Dr F. Kotlaba a Z. Pouzar.

2. Radotínské údolí, mezi Chotčí a Chýnicí, na jižních svazích kopce Škrábek, na bohaté lokalitě *Colutea arborescens,* na ležících suchých větvích *Crataegus* sp., 15. VII. 1953, leg. Z. Pouzar.

3. Mezi Roblínem a Vonoklasy, v místech zvaných Hradinovský kopec, na suché větvi *Rosa* sp., na okraji křovinatého lesa s *Pinus nigra,* 21. VI. 1953, leg. Z. Pouzar.

4. Doutnáč u Karlštejna, na suché ležící větvi *Carpinus betulus,* 3. VII. 1949, leg. M. Svrček.

5. Koda u Srbska, na ležícím suchém kmenu *Cornus mas,* ve společnosti *Peniophora pilatiana* P. et S. a *Peniophora lycii* (Pers.) v. H. et L., 18. VII. 1953, leg. Z. Pouzar; na téže lokalitě též na větvi *Quercus* sp.

6. Tobolka u Koněprus, na ležící větvi *Quercus sessilis* na otevřeném a suchém místě v dubině s vtroušenými lipami, 30. VIII. 1953, leg. M. Svrček.

7. Vrch Kobyla u Koněprus, na ležících větvích *Rosa* sp., na travnatém vyhřátém místě, 30. VIII. 1953, leg. Z. Pouzar. V herbáři Národního musea v Praze jsou uloženy z naší oblasti tyto sběry:

8. Karlík, na *Crataegus oxyacantha,* IV. 1924, leg. A. Pilát.

9. Karlštejn, na *Quercus* sp., 1. VI. 1936, leg. R. Veselý. Mimo tuto oblast bylo *Corticium subcostatum* sbíráno u Všenor na *Rosa canina* a *Crataegus oxyacantha* 21. IV. 1923, leg. A. Pilát, a v Posázaví u Stříbrné Skalice, na velmi teplé a suché

křovinaté žulové skále nad Marijánkou, ve společnosti jiných teplomilných hub, na ležících větvích *Corylus avellana,* 12. VII. 1953, leg. Z. Pouzar.

Ekologicky pozoruhodným je ojedinělý nález našeho druhu v Třeboňské pánvi v Jiříkově Údolí u Nových Hradů, na struskové cestě vedoucí rašeliništěm, na ležící suché větvi *Betula verrucosa* 19. VIII. 1952, leg. Z. Pouzar.

2. Corticium avellaneum Bres.

Druh z příbuzenstva *Corticium tuberculatum* Karst. (Syn.: *Cort. lacteum* Fr. sensu Bourd. et Galz.), od něhož se liší především mnohem tenčími plodnicemi, s okrajem méně výrazně vláknitým, s hymeniem špinavě žlutohnědým nebo isabellově žlutavým, za sucha vždy význačně velice hustě a drobně rozpraskaným. Hyfy 2—3 μ tlusté, málo zřetelné, basidie 17—20 × 4 μ se 4. sterigmaty 3—4 μ dlouhými, výtrusy 4—5 × 2,5—3 μ, vejčitě elipsoidní.

Na drobných suchých větvích a zejména lodyhách větších bylin již delší dobu na zemi ležících, často v bylinném porostu květnatých stepí.

1. Radotínské údolí, reservace u Zadní Kopaniny, na ležících větvích *Cornus sanguinea,* 1. VIII. 1953, leg. F. Kotlaba a Z. Pouzar.

2. Radotínské údolí, mezi Maškovým mlýnem II. a Zadní Kopaninou, na ležících větvích *Cornus sanguinea* a také na lodyhách *Verbascum* sp., ve společnosti *Peniophora pilatiana* P. et S., 15. VII. 1953, leg. Z. Pouzar.

3. Velká hora u Karlštejna, na ležících lodyhách bylin, hlavně *Centaurea rhenana,* 10. VIII., 1952, leg. Z. Pouzar, 23. XI. 1952. leg. Z. Pouzar a M. Svrček, velmi hojně.

4. Koda u Srbska, na vyprahlých stráních, na větvičkách *Quercus* sp., 18. VII. 1953, leg. Z. Pouzar.

3. Corticium lacteolum Bourd.

Pod tímto jménem uvádíme sběry drobného Corticia, rostoucího výhradně na basích kmínků a kořenech odumřelých jalovců *(Juniperus communis)* na skalnatých stráních. Je význačné zejména ostře ohraničenými plodnicemi, na okraji skoro tlustě zaoblenými, čistě bílými až lehce nažloutlými. Konsistence je velice křehká, tvrdá, hymenium je poprášeno hustě krystalky, které vyplňují celou plodnici.

Druh popsaný Bourdotem z jižní Francie (depart. Aveyron: Layrolle, Labastide-Pradines), kde se hojně vyskytuje na kůře a dřevě jalovce.

V Čechách jsme zjistili dosud následující lokality:

1. Radotínské údolí, reservace u Zadní Kopaniny, na basi jalovce na křovinaté skále, 1. VIII. 1953, leg. F. Kotlaba a Z. Pouzar.

2. Radotínské údolí, Kopanský les, skály nad záhybem potoka mezi Maškovým II. a Taslerovým mlýnem, 7. VI. 1953, leg. F. Kotlaba, Z. Pouzar a M. Svrček.

3. Skály nad údolím potoka Švarcavy mezi Solopysky a Pekárkovým mlýnem, 21. VI. 1953, leg. Z. Pouzar a M. Svrček.

4. Karlické údolí, na basi kmene mrtvého jalovce rostoucího ze štěrbiny na holé skále, 8. VIII., 1953, leg. Z. Pouzar.

4. Aleurodiscus macrosporus [Bres. in B. et G.] B. et G.

Tento Aleurodiscus je pravděpodobně nejhojnější houba na našich lokalitách, kde roste převážně na *Cornus sanguinea,* a to na bezkorých suchých větvích na zemi ležících, řidčeji též na kůře neb v trhlinách kůry i na trčících větvích.

Plodnice rozlité zprvu v podobě okrouhlých nebo podlouhlých, později splývajících, na obvodu ostře omezených, tenkých povlaků; barvy čistě bílé neb sádrově bělavé,

konsistence za čerstva ztuha voskovité, za sucha tvrdě lámavé. Hymenium jemně ojíněné, pod silnou lupou lze vidět roztroušené konce vyčnívajících cystid, za sucha u starších exemplářů je hymenium drobně rozpukané. Hyfy málo zřetelné 2—3 μ tlusté s nečetnými přezkami. Basidie 9—12 μ tlusté, se 2—4 sterigmaty 7—8,5 μ dlouhými; basidie nestojí těsně vedle sebe. Cystidy hojné, 20—110 μ přečnívající hymenium, většinou hlavaté, se stěnami slabě ztluštělými, v hlavici tenkostěnné, dole 7—8,5 μ tlusté, nahoře 8,5—13 μ tlusté, bezbarvé a neinkrustované. Spory 12 až 17 × 4,5—7 μ, válcovité, lehce prohnuté, neamyloidní.

Námi dosud zjištěné lokality:

1. Radotínské údolí, vrch Homolka, *Cornus sanguinea*, na větvičkách, 15. VII. 1953, leg. Z. Pouzar.

2. Radotínské údolí, Velký kopec, *Cornus sanguinea*, 15. VII. 1953, leg. Z. Pouzar.

3. Radotínské údolí, reservace u Zadní Kopaniny, ve velkém množství na *Cornus sanguinea* a *Rosa* sp., 1. VIII. 1953, leg. F. Kotlaba a Z. Pouzar.

4. Radotínské údolí, mezi Zadní Kopaninou a Maškovým mlýnem II., 15. VII. 1953, větve *Cornus sanguinea*, leg. Z. Pouzar.

5. Radotínské údolí, Kopanský les, skály nad záhybem potoka mezi Maškovým II. a Taslerovým mlýnem, větvičky *Cornus sanguinea*, 7. VI. 1953, leg. Z. Pouzar a M. Svrček.

6. Radotínské údolí, skály za Maškovým mlýnem II., *Cornus sanguinea*, 15. VII. 1953, leg. Z. Pouzar.

7. Radotínské údolí, mezi Chotčí a Chýnicí, na jižních svazích kopce Škrábek, na lokalitě *Colutea arborescens*, na *Cornus sanguinea*, 15. VII. 1953, leg. Z. Pouzar.

8. Skály nad údolím potoka Švarcavy, mezi Solopysky a Pekárkovým mlýnem, na větvích *Cornus sanguinea*, 21. VI. 1953, leg. F. Kotlaba, Z. Pouzar a M. Svrček.

9. Karlické údolí, všude, *Cornus sanguinea*, 8. III. 1953, leg. F. Kotlaba, Z. Pouzar a M. Svrček.

10. Velká hora u Karlštejna, na kůře suchého stojícího kmenu *Cornus sanguinea*, na jižní stráni, 14. VI. 1953, leg. M. Svrček.

11. Hostim u Sv. Jana pod Skalou, východní stráně potoka Kačáku, se *Saxifraga aizoon*, *Sesleria calcaria*, všude hojně na větvích *Cornus sanguinea*, 28. III. 1953, leg. Z. Pouzar.

5. Peniophora lycii [Pers.] v. H. et L.

Syn.: *P. caesia* Bres.

Ode všech našich Peniophor snadno poznatelná mikroskopicky zvláštním tvarem metuloid (peniophoracystidy), které jsou obráceně hruškovité a na vrcholu tupě zaoblené. Tvoří tenké povlaky na spodních stranách větví, v mládí barvy šedomodravé nebo stříbřitě šedé s modravým nádechem, vzácně až červenohnědé. Makroskopicky se podobá značně *Peniophora cinerea* (Pers.) Cke, od níž se poznává pouhým okem podle stříbřitého ojínění hymenia.

V Čechách je hojná, pokud jsme prozatím zjistili, pouze v Středočeské vápencové oblasti. Mimo tento obvod byla zjištěna pouze na Radobýlu v Českém Středohoří a u Postoloprt v Poohří. Masově se vyskytuje zejména na Kodě (východní svahy), na Karlštejnsku: Javorka, Velká hora a v Karlickém údolí. Často roste na tr̆cích větvích keřů a to především *Cornus mas*. Ve Švédsku zjistil John Eriksson podobné rozšíření. Tam roste velmi hojně, ale pouze při západním pobřeží v přímořských křovinách v krajině Skane. Jinde ve Švédsku dosud zjištěna nebyla, a nutno poznamenat, že Švédsko patří k zemím po této stránce nejlépe prozkoumaným.

Peniophora lycii (Pers.) v. H. et L., se více méně liší ekologicky ode všech druhů

zde jmenovaných, neboť dává přednost více zapojeným křovinatým neb lesnatým porostům.

Námi dosud zjištěné lokality:

1. Radotínské údolí, Velký kopec, v rokli zvané Údolíčko, na větvích *Ligustrum vulgare* 7. VI. 1953 a na skalní ssuti na větvi *Ligustrum vulgare* 15. VII. 1953, leg. Z. Pouzar.

2. Skály nad údolím potoka Švarcavy mezi Solopysky a Pekárkovým mlýnem, na větvi *Quercus pubescens*, 21. VI. 1953, leg. Z. Pouzar.

3. Karlické údolí, všude velmi hojně na *Cornus mas*, *Ligustrum vulgare* a i na živých oddencích *Artemisia absinthium*, 8. III. 1953, leg. F. Kotlaba, Z. Pouzar a M. Svrček a 26. IV. 1953, leg. Z. Pouzar.

4. Javorka u Karlštejna, velice hojně na *Cornus mas*, *Berberis vulgaris*, *Acer campestre* a *Ligustrum vulgare* 22. II. 1953 a 23. VIII. 1953, leg. F. Kotlaba a Z. Pouzar.

5. Skalnaté stráně nad Berounkou mezi Budňany a Srbskem na větvích na zemi ležících *Rosa* sp., 1. III. 1953, leg. F. Kotlaba, M. Svrček a Z. Pouzar.

6. Králova studánka u Karlštejna, na větvích *Carpinus betulus* a *Corylus avellana* na zemi ležících, 16. IX. 1951, leg. Z. Pouzar.

7. Koníček u Karlštejna, na větvích v korunách *Cornus mas*, 19. V. 1948, leg. M. Svrček.

8. Velká hora u Karlštejna, na trčících větvích v korunách *Cornus mas*, 10. VIII. 1953, leg. Z. Pouzar a 23. XI. 1953, leg. Z. Pouzar a M. Svrček.

9. Koda u Srbska, na stráni nad nádražím, velice hojně na *Cornus mas*, *Carpinus betulus*, *Evonymus europea*, *Ulmus* sp. a *Rosa* sp., 18. V. 1948, leg. M. Svrček, 16. IX. 1951, 23. IX. 1951, 19. X. 1952, 18. VII. 1953, leg. Z. Pouzar, na jižních stráních nad Kodským údolím, na padlém kmenu *Cornus mas*, 18. VII. 1953, leg. Z. Pouzar, v údolí u mlýna na větvičkách *Acer campestre*, leg. F. Kotlaba a M. Svrček.

10. Císařská rokle u Srbska, v koruně *Ulmus* sp., na větvičkách, 19. III. 1950, leg. M. Svrček.

11. Hostim u Sv. Jana pod Skalou, na východních skalnatých svazích nad Kačákem, se *Saxifraga aizoon* a *Sesleria calcaria*, na větvičkách *Cornus mas*, *C. sanguinea* a na ležícím kmenu *Tilia* sp., 28. III. 1953, leg. Z. Pouzar.

12. Koněprusy, u Aksamitovy brány, na větvích *Cornus mas*, 30. VII. 1953, leg. Z. Pouzar.

Mimo tuto oblast byla *Peniophora lycii* (Pers.) v. H. et L. nalezena:

Radobýl u Litoměřic v Českém středohoří, na vypálené čedičové skále, na suchých větvích *Pirus communis*, 10. V. 1953, leg. Z. Pouzar. — Postoloprty v Poohří, v lese Postoloprtská bažantnice, na ležících větvičkách *Ulmus* sp., 10. VI. 1951, leg. Z. Pouzar.

6. Peniophora pilatiana Pouzar et Svrček, sp. n.

Peniophora thermophila Pouzar in litt.

Syn.: *Peniophora obscura* auct. nonnul.: Bourdot et Galzin, Hym. de France p. 327, non Pers. (= *P. cinerea* [Pers.] Cke.);

Plodnice v podobě často velmi tlustých, korovitě tuhých povlaků na spodní straně větví na zemi ležících, v mládí poměrně dosti měkké, někdy hrbolkaté, jindy zcela hladké, s okrajem jen ve zcela výjimečných případech v mládí trochu brvitým, jinak hladkým a shodným s hymeniem. Ve stáří se plodnice na okraji ohýbá, ale nikdy se od substrátu neodlupuje. Barva v mládí buď růžově bělavá nebo tmavě hnědočervená s příměsí modré. Ve stáří jsou plodnice buď hnědočervené nebo také i hnědé. Basální horizontální hyfová vrstva 20—40 (—80) μ tlustá, složená z hyf silnostěnných, těsně k sobě přivázlých, buď lehce žlutavých neb intensivně hnědých, 2—2,5 μ tlustých, metuloidy v hymeniu hojné, vřetenovité, silně inkrustované, 25—38 ×

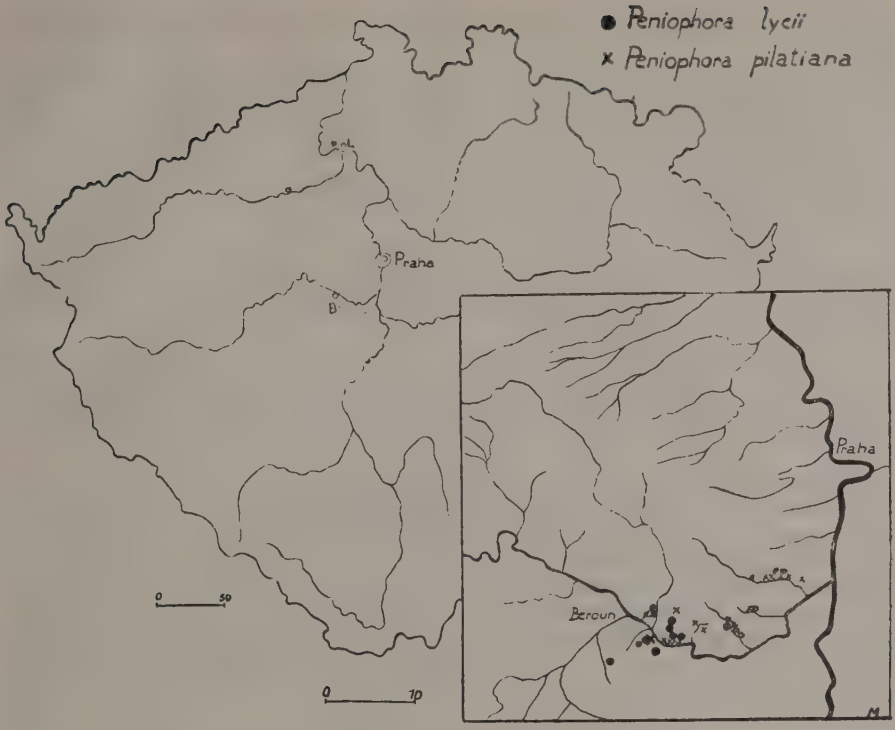

Rozšíření.

Peniophora lycii (Pers.) v. H. et L. a *Peniophora pilatiana* P. et S. v Čechách. Tečkování vyznačuje celkovou oblast rozšíření *P. lycii* a *P. pilatiana* v Středočeské vápencové oblasti. Čtvercový výřez znázorňuje lokality mezi Prahou a Berounem. Del. V. Morava.

× 6—8 μ, ve spodní části někdy větší, až 50 × 12 μ. Spory válcovitě zakřivené, trochu více než u *Peniophora fraxinea* (Pers.) Lund. in L. et N. a menší, 6,4 až 7,8 × 2—3 μ.

Peniophora pilatiana Pouzar et Svrček, sp. n.

Cel. Doctori *Alberti Pilati,* directori Sectionis botanicae Musei Nationalis Pragae, mycologo čechoslovaci excellenti speciem nostram dedicavimus.

Peniophorae fraxineae (Pers.) Lund. in L. et N. affinis et similis, sed fructificatione crassiore, margine primo firme adnato, aetate revoluto sed a substrato inseparabili, concolori, discrepat. Colore primo pallide roseo vel violaceo-roseo, dein obscure rubrobrunneo, rarius tinctu violaceo. Sporis paulisper minoribus magisque curvatis 6,4—7,8 × 2—3 μ.

Typus: Bohemia centralis, Choteč prope Pragam, declive insolata, dumetosa graminosa, in assotiatione plantarum xerothermicarum, ad ramum insolatum deiectum

Corni maris, 15. VII. 1953, Z. Pouzar legit, in herbario Musei Nationalis Pragae asservatur.

Distributio speciei nostrae novae in Bohemia insignis est. Crescit copiose in regione calcaria Bohemiae centralis inter Pragam et Beroun ad saxa graminoso — dumetosa insolata et valde calida ad ramos deiectos praecipue Crataegorum sp. div., sed etiam ad ramos Rosarum sp. div. Corni maris, Piri communis, Pruni spinosae et Quercus pubescentis. P. fraxinea (Pers.) Lund. in L. et N. etiam modo ecologico discrepat, nam haec species Bohemiae ad ramos Fraxini exelsioris, Syringae vulgaris et Ligustri vulgaris crescit.

Species nostra nova locum in sectione Coloratae B. et G. tenet. Peniophora obscura sensu B. et G. non Pers. probabiliter identica, sed specimina a cel. Bourdot determinata pro dolor non vidimus.

Druh z blízkého příbuzenstva *P. fraxinea* (Pers.) Lund. in L. et N., od kterého se liší růstem na jiném substrátu: *Crataegus* sp. div., *Rosa* sp. div., *Cornus mas, Prunus spinosa, Pirus communis a Quercus pubescens Peniophora fraxinea* roste u nás na *Fraxinus excelsior, Syringa vulgaris* a *Ligustrum vulgare.*

Peniophora pilatiana P. et S. má plodnice tlusté, bez význačného okraje, na okraji se od substrátu neodlupující; ve stáří jsou okraje nahoru ohrnuté (i se substrátem). Barvy je vždy více červené, a zejména starší plodnice se značně liší barvou červenohnědou. Ekologicky se liší růstem na větvích na zemi ležících, a výskytem na „stepních" místech. Od ostatních druhů sekce *Coloratae* B. et G. se odchyluje již více. Drobnými výtrusy se trochu blíží *Peniophora pithya* (Pers.) J. Erikss. a *Peniophora piceae* (Pers.) J. Erikss., které mají však výtrusy ještě menší (5—6 μ) a obě rostou výhradně na koniferách. *Peniophora cinerea* nemá vyvinutou basální horizontální hyfovou vrstvu. *Peniophora quercina* (Pers. ex Fr.) Cke. a *P. rufomarginata* (Pers.) Litsch. in Keiss. mají jinou konsistenci basální hyfové vrstvy a větší spory. *P. junipericola* J. Erikss., která se jinak dosti blíží, má rozlišený okraj, jinou barvu a roste výhradně na jalovcích. V mladších stadiích lze *P. pilatiana* P. et S. zaměnit za *P. nuda* (Fr.) Bres., která se pozná mikroskopicky vždy dobře vyvinutými gloeocystidami.

Náš nový druh je pravděpodobně totožný s *Peniophora obscura* ve smyslu Bourdot-Galzinově, neviděli jsme však autentických exemplářů Bourdotových a proto ji klademe do synonymiky s otazníkem. *P. obscura* s. B. et G. roste za podobných podmínek v jižní Francii.

Pokud jsme prozatím zjistili, je svým rozšířením omezena pouze na velmi malý okrsek ve stř. Čechách, a to na střed Středočeské vápencové plošiny — vyskytuje se od Radotínského údolí až po Hostim. Nepodařilo se nám ji zastihnout na naší exkursi do oblasti koněpruské. Nejhojnější je v Radotínském údolí a na skalách nad Berounkou mezi Budňany a Srbskem. Z dřevin dává zřetelně přednost hlohu, a to zejména větvím odříznutým neb olámaným. Hlohové větve jsou na těchto lokalitách odbourávány takřka výhradně touto houbou.

Zjistili jsme ji na následujících lokalitách:

1. Lochkovské údolí, na větvičkách *Rosa* sp., na zemi v trávě, 15. VII. 1953, leg. Z. Pouzar.

2. Radotínské údolí, Velký vrch, na větvi *Crataegus* sp., ležící na skalnaté ssuti ve křoví, 15. VII. 1953, leg. Z. Pouzar.

3. Radotínské údolí, reservace u Zadní Kopaniny, na suché ležící větvi *Cornus sanguinea*, 1. VIII. 1953, leg. F. Kotlaba a Z. Pouzar.

4. Radotínské údolí, mezi Zadní Kopaninou a Maškovým mlýnem II. na větvích *Ligustrum vulgare, Crataegus* sp. a *Rosa* sp., 15. VII. 1953, leg. Z. Pouzar.

5. Radotínské údolí, skály nad Maškovým mlýnem II, na větvi *Crategus* sp. na skále, 15. VII. 1953, leg. Z. Pouzar.

6. Radotínské údolí, Kopanský les, skály mezi Maškovým mlýnem II. a Taslerovým mlýnem, na větvi *Ligustrum vulgare* a *Pirus communis* 7. VI. 1953, leg. F. Kotlaba a Z. Pouzar.

7. Radotínské údolí, mezi Chotčí a Chýnicí na jižních svazích kopce Škrábek na větvi *Cornus mas,* 13. III. 1949, leg. M. Svrček a 15. VII. 1953, leg. Z. Pouzar (Typus).

8. Skály nad údolím potoka Švarcavy mezi Solopysky a Pekárkovým mlýnem, na větvích *Crataegus* sp. div., 21. VI. 1953, leg. F. Kotlaba, Z. Pouzar a M. Svrček.

9. Karlické údolí, v zadní části pod roblínskými lesy ve společenstvu s *Quercus pubescens* a *sessilis* spolu s *Lithospermum purpureo-coeruleum,* na větvi *Crataegus* sp., 21. VI. 1953, leg. Z. Pouzar a M. Svrček.

10. Karlštejn, kopec Bučina, v lesostepi na velmi silně osluněné větvi *Crataegus* sp., 26. VI. 1953, leg. Z. Pouzar.

11. Karštejn. U dubu, na větvi *Prunus spinosa* 3. VII. 1949, leg. M. Svrček.

12. Karlštejn, u hostince Boubová, na ležících větvích *Crataegus* sp., 23. VIII. 1953, leg. Z. Pouzar.

13. Skalnaté stráně mezi Srbskem a Budňany nad Berounkou, na větvích *Crataegus* sp. div., *Rosa* sp. div. a ? *Ligustrum vulgare,* také na starých lodyhách *Verbascum* sp. velmi hojně, 22. II. 1953, leg. F. Kotlaba a Z. Pouzar a 1. III. 1953, leg. F. Kotlaba, Z. Pouzar a M. Svrček, na větvičkách *Quercus pubescens,* 27. IX. 1953, leg. F. Kotlaba.

14. Koda u Srbska, na výslunných skalnatých stráních, na osluněném padlém kmenu *Cornus mas* a na větvi *Crataegus* sp., 18. VII. 1953, leg. Z. Pouzar.

15. Hostim u Sv. Jana pod Skalou, jižní stráně kopce Herinky, na větvích *Crataegus* sp. a *Rosa* sp., 30. III. 1953, leg. Z. Pouzar.

Dva druhy rodu Leptoglossum Karst. na Nymbursku

Svatopluk Šebek

Neveliký rod *Leptoglossum* Karst. *(Aphyllophorales, Cantharellaceae)* z blízkého příbuzenstva lišek (*Cantharellus* Fr.), zastoupený většinou druhů i v naší mykofloře, je zastoupen převážně drobnými houbičkami, rostoucími epifyticky na lodyžkách mechů nebo živých plodnicích některých Ascomycetů (na př. *Acetabula acetabulum* [L.] Rich.) nebo saprofyticky na odumírajících lodyhách různých bylin, hlavně travin, větvičkách, na kůře a dřevě pařezů a na odumřelých plodnicích hub chorošovitých *(Polyporaceae).*

Tento specialisovaný výskyt zmíněných druhů, unikajících jednak svými rozměry, jednak místy výskytu a substrátu a dobou výskytu (jsou to houby zimní) zrakům mykologa, vyžaduje kromě zvýšené pozornosti na lokalitě též často speciálních sběratelských method. Uvedené okolnosti jsou snad příčinou toho, že většina našich druhů r. *Leptoglossum* Karst. je všeobecně považována za houby vzácné, zjištěné dosud jen na několika málo našich nalezištích. Svědčí tomu i dosud skrovný počet prací v naší odborné literatuře, věnovaných tomuto rodu nebo alespoň registrujících zjištěná naleziště jednotlivých druhů. Bedlivější mykofloristický průzkum by však jistě rozšířil počet nálezů některých druhů tohoto jistě jen přehlíženého rodu a přispěl k lepšímu poznání jeho zeměpisného rozšíření v naší vlasti a k lepšímu objasnění některých otázek jeho biologie a systematických vztahů.

Během své mykologické praxe setkal jsem se v r. 1952 po prvé na Nymbursku s dvěma druhy tohoto rodu, o nichž podávám následující zprávu.

Leptoglossum spathulatum Fr. s. Vel. — Plodnice 0,5—2 cm šir., tence masitá až blanitá, pružná, ± okrouhlá, vejčitá, eliptická až škeblovitá, s okrajem nejdříve celistvým (u mladších exemplářů), později tupě laločnatým, často mírně přehrnutým, v mládí světle hnědošedým, na povrchu krátce přitiskle světleji plstnatá, později hnědavá až šedavá, lysá, za sucha světle bělošedě vyblédající, s několika tmavšími pásy.

Obr. 1—4: *Leptoglossum spathulatum* Fr. s. Vel.: plodnice zvětšeny asi 2krát, výtrusy zvětšeny 2000krát. — Obr. 5—6: *Leptoglossum glaucum* Batsch.: plodnice zvětšeny 2krát, výtrusy zvětšeny 2500krát. Kreslil autor.

Plodnice poznenáhlu přechází v úzkou (1—2 mm šir.) mírně prohnutou stopku, na basi přitiskle bíle vatovitě plstnatou, jíž přisedá na substrát.

Hymenofor je tvořen dosti hustými, krátce žebrovitě vystouplými, nízkými, často vidličnatě dělenými lištami, téměř až k basi po stopce sbíhajícími, někdy (zvl. u mladších exemplářů) hladký, bez patrných žebrovitých lišt, hnědošedý až olovově šedavý.

Výtrusy obvejčité, k basi klínovitě stažené, hyalinní, 8—11 × 4,5—6,5 μ. Loc.: Zvěřínek (okr. Nymburk), na lodyžkách mechů v příkopu při pravé straně silnice k Hořátvi, velmi hojně, 29. X. 1952 leg. S. Šebek.

Leptoglossum glaucum Batsch. — Plodnice 0,3—1,3 cm šir., okrouhlá nebo škeblovitě ouškovitá, tenká, pružná, postranní krátkou stopkou k substrátu přisedající, světle šedá až šedožlutá, přitiskle nízce plstnatá, s okrajem často mírně přehrnutým.

Hymenium pokrývá velmi nízké, řídké lišty, centrálně paprskovitě se rozbíhající, které jsou však většinou úplně zredukovány, takže hymenium pokrývá celou spodní hladkou část plodnice pleťově žlutohnědě, hnědavě až šedohnědě zbarvenou. Výtrusy bezbarvé, podlouhle eliptické až protáhlé, k basi postranně klínovitě stažené 9—11 μ × 2,5—3,5 μ. Loc.: Kostomlaty (okr. Nymburk), na odumřelých vrbových větévkách, mezi tlejícím listím ležících na břehu Farského potoka (t. zv. Farbouchu), 5 exemplářů, 28. XI. 1952 leg. S. Šebek.

Dokladové exempláře k oběma citovaným nálezům jsou uloženy v autorově soukromém mykologickém herbáři.

Rod *Leptoglossum* Karst. je velice zajímavý svým systematickým postavením. Až do roku 1879, kdy byl Karstenem právem oddělen jako samostatný rod, byl tento rod slučován s r. *Cantharellus* Fr. Pilát (Klíč k určování našich hub... 1951), který pro tento rod užívá pozdějšího Quéletova jména *Dictyolus* Quél. (Enchiridion fungorum, 1886), řadí ho spolu s rody *Cantharellus* Fr., *Craterellus* Fr., *Nevrophyllum* Pat. a *Arrhenia* Fr., k Aphyllophoraceím a zařazuje do čeledi *Cantharellaceae*.

Některé morfologické a biologické rozdíly, hlavně pokud se týká umístění hymenoforu a způsobu života, nasvědčují však spíše tomu, že r. *Leptoglossum* Karst. tvoří samostatnou čeleď (*Leptotaceae* v pojetí R. Mairea). R. Maire klade však tuto samostatnou čeleď k Cyphellineím, kam by pak největším právem patřil předně r. *Arrhenia* Fr., jehož s podřádem *Cyphellineae* pojí vývoj nejmladších stadií plodnic. Posuzujíce s tohoto ontogenetického hlediska vztah r. *Arrhenia* Fr., k čeledi *Cantharellaceae* Fr., a *Leptotaceae* R. Maire, setkáváme se se základními rozdíly, které by nás v zájmu přirozeného a dynamického systému opravňovaly k utvoření samostatné monogenerické čeledi pro r. *Arrhenia* Fr.

Z uvedeného je patrno, jak spletité otázky systematického rázu, z nichž některé jsem se jen pokusil naznačit, objevují se při studiu r. *Leptoglossum* Karst. a rodů příbuzných. Příspěvkem k řešení těchto důležitých otázek by byla podrobná systematická a hlavně ontogenetická studia, podmíněná však především podrobnější znalostí rozšíření studijního materiálu, jehož mykofloristický výzkum je tedy nanejvýš nutný.

Liškovec spáleništní — Geopetalum carbonarium (A. et S.) Pat. v Čechách

(Geopetalum carbonarium [A. et S.] Pat. in Bohemia)

Dr Albert Pilát

Vyobrazené exempláře této velmi vzácné houby nalezl 17. června 1953 Dr Wichanský v Kinského sadech v Praze, a to na starém spáleništi na holé, dosti suché a kamenité půdě, na místě, kde zahradníci pálívají odřezané roští a jiné odpadky. Rostla zde společně s plaménkou spaleništní — *Flammula carbonaria* (Fr.) Quél. Jak pozoroval Dr Wichanský, objevuje se tento druh na zmíněném místě již řadu let, dosud se však nepodařilo mu jej určiti. Živé exempláře této houby

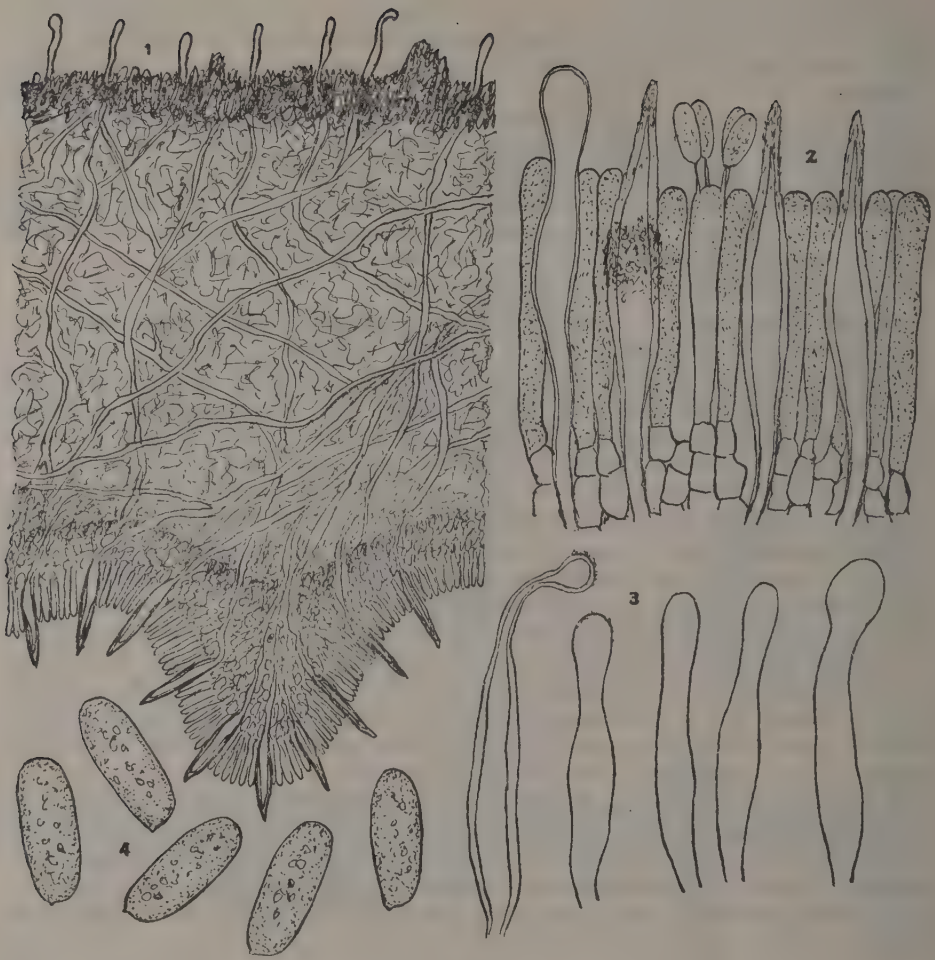

Obr. 1. **Liškovec spáleništní** — *Geopetalum carbonarium* (A. et S.) Pat.
1. Schematický tangentiální řez kloboukem. 2. Řez hymeniem. Cystidy nakresleny jsou ve větším počtu, než v hymeniu ve skutečnosti jsou zastoupeny. 3. Pileocystidy. 4. Výtrusy.
1. Pars pilei in directione tangentiali secta modo schematico delineata. 2. Hymenium cum cystidiis. 3. Pileocystidia. 4. Sporae. A. Pilát ad nat. delineavit.

viděl jsem po prvé v životě a proto jsem je podrobně ohledal, ofotografoval a nakreslil také anatomické podrobnosti, neboť je to houba velmi zajímavá, a to jak se stanoviska systematického, tak i vývojového.

Plodnice vyrůstají jednotlivě, ale většinou v houfech. Zjevem upomínají na liška nálevkovitou — *Cantharellus tubaeformis* (Bull.) Fr., po případě i na jiné příbuzné druhy lišek. Tvarem připomínají také některé strmělky, na př. strmělku mechovou *Clitocybe umbonata* (Pers.) Konrad. Starší exempláře svým v cípy

Obr. 2. **Liškovec spáleništní** — *Geopetalum carbonarium* (A. et S.) Pat. Osm plodnic v různém stadiu vývoje, které nalezl na spáleništi v Kinského sadech v Praze 17. VI. 1953 Dr Wichanský. — Octo carposomata modo diverso evoluta, quae cel. Dr Wichanský in horto publico Kinského sady dicto Pragae in carbonario ad terram legit. Photo A. Pilát.

roztrhaným kloboukem připomínají i některé houby nelupenaté *(Aphyllophorales)*, na př. *Podoscypha undulata* (Fr.) nebo *Phyllacteria caryophyllea* (Schaeff.) Pat. Po stránce anatomické i morfologické tvoří liškovec spáleništní přechod mezi pravými liškami a hlívami, tedy houbami z podčeledi *Agaricaceae—Pleurotoideae*.

Je to houba prostřední velikosti s kloboukem hluboce vmačklým až nálevkovitým, tence a nápadně suše masitým, 1—6 cm v průměru měřícím. Povrch klobouku je šedohnědý a vločkovitě šupinatý, dosti tmavě zbarvený. V mládí je okrouhlý, s okrajem trochu podvinutým, později na okraji laločnatý, ve stáří často hluboce laločnatý a i radiálně roztrhaný v řadu úkrojků. Pokožka je šupinkatá, v mládí souvislá, ve stáří a za suššího počasí rozpraskává radiálně jako u vláknic, takže mezi trhlinkami prosvitá bílá dužnina klobouku.

T ř e ň je středový nebo málo excentrický, válcovitý, rovný nebo trochu pokřivený, na dolejšku někdy kořenovitě ztenčený, 25—35 mm dlouhý a 2—4 mm tlustý, na povrchu bělavý, pak obyčejně světle špinavě šedý, trochu plstnatý a často prachem pošpiněný, solidní.

D u ž n i n a v klobouku je tenká, bílá, dosti suché a vláknité konsistence; ve třeni je bílá nebo bělavá, rovněž dosti suchá a tuhá, vláknitě vatovitá, chuti a vůně nenápadné.

L u p e n y jsou velice nízké, význačně „liškovité", tedy lištovité až i žilkovité a význačně vidličnatě větvené, nízké, s ostřím zcela tupým a homomorfním, sbíhající na třeň, v mládí skoro bílé, později trochu špinavě krémové až světle popelavé.

B a s i d i e jsou nápadně dlouhé, asi 45 × 7.5 μ veliké, většinou se čtyřmi výtrusy. Subhymenium je zřetelně vyvinuto a liší se dosti od dužniny klobouku. Je 40—55 μ tlusté.

V ý t r u s y jsou válcovitě elipsoidní, bezbarvé, hladké, tenkostěnné, na basi s malým apikulem, který někdy sotva je patrný, s obsahem jemně zrnitým, bezbarvým, 9—11 × 4,5—5 μ veliké.

V celém hymeniu, tedy jak na lupenech, tak i v jejich paždí nalézáme asi stejně hojně roztroušené cystidy, jež jsou tlustostěnné, dlouze vřetenité, špičaté, hlavně na vyčnívající části drsně inkrustované, bezbarvé, 70—120 × 8—14 μ veliké.

T r a m a k l o b o u k u je složena z hyf dvojího druhu, jedněch tenkostěnných, hustě nepravidelně rozvětvených, 2—4 μ tlustých, a pak z menšího počtu hyf tlustostěnných, dlouhých a málo větvených, silně světlolomných, trochu zvlněných, 3—4 μ tlustých, které zasahují jednak do hymenia a končí oněmi tlustostěnnými cystidami, jednak pronikají pokožkou a na jejím povrchu končí v pileocystidách, které jsou také dosti četné, bezbarvé, ale mají stěny tenčí než cystidy hymeniové a tvar jejich je většinou více válcovitý až kyjovitý. Četné z nich končí hlavatě. Jsou asi stejně veliké jako cystidy hymeniové, a pokud se tvaru týče, nalézáme i v pileocystidách všemožné přechody do tvaru cystid hymeniových.

P o k o ž k a na povrchu klobouku je asi 20 μ tlustá a je složena z hyf velmi hustě spletených a rozvětvených, které mají obsah i blány hnědé nebo žlutohnědé.

Jak mi sdělil kol. Dr M. Svrček, dostal tuto houbu od Dra Hejného, který ji nalezl v září 1946 na spáleništi u Nebušic nedaleko Prahy. Velenovský sbíral ji u Mnichovic a menší formu popsal jako *Cantharellus glaucus* Velenovský 1920. V herbáři Národního musea v Praze, vedle exemplářů sbíraných Dr S. Hejným u Nebušic a určených Dr M. Svrčkem, nalézají se ještě dva nálezy další, a sice plodnice, které nalezl I. Charvát 3. X. 1943 u Roblína, jež určil Dr J. Herink a Vackovy exempláře od Silničné nedaleko Žarošic na Moravě, kde vyrostly na spáleništi v listnatém lese 16. VIII. 1946. V literatuře je tento druh dosti spoře uváděn. Schroeter zmiňuje se ve svých „Pilze Schlesiens" (v Rabenhorst's Kryptogamenflora) str. 511, 1889 pouze o lokalitě Albertiniho a Schweinitze (Rothenburg: Niesky), odkud byl tento druh vůbec po prvé popsán. Ricken nalezl jej v Německu asi vícekrát. Dobře jej popisuje a o jeho rozšíření praví, že není hojný. Quélet sbíral jej ve Francii

Obr. 3. **Liškovec spáleništní** — *Geopetalum carbonarium* (A. et S.) Pat.
Spodní strana zcela vyvinuté plodnice, kterou v Kinského sadech v Praze na zemi na spáleništi 17. VI. 1953 nalezl Dr Wichanský.

Latus hymenophoralis carposomatis plene adulti, quod cel. Dr Wichanský in horto publico, Kinského sady dicto, Pragae in carbonario ad terram 17. VI. 1953 legit. Photo A. Pilát.

v Juře a ve Vogesách a také v okolí Paříže. Jiní francouzští mykologové nalezli jej ve Francii na více místech. Celkem však možno říci, že je to druh velmi vzácný a jen nahodile se v přírodě vyskytující. Je znám dosud jen z Evropy.

Liškovec spáleništní je podivný typ, který bývá v systému různě za-

Obr. 4. **Liškovec spáleništní** — *Geopetalum carbonarium* (A. et S.) Pat.
Na starém spáleništi v Kinského sadech v Praze 27. VII. 1953 sbíral Dr Wichanský.
Foto A. Pilát.

řazován. Albertini a Schweinitz popsali jej jako *Merulius carbonarius* A. et Schw., Persoon a Fries přeřadili jej však mezi lišky a mezi liškami jej uvádí i většina pozdějších autorů na př. Ricken, Quélet, Pilát (Klíč, str. 440, 1951) a jiní.

Jak jsem se již zmínil, podobá se liškovec spáleništní velice liškám, od nichž se liší přítomností četných a nápadných cystid, které tvarem i početností upomínají na *Pleurotus petaloides* nebo *Pleurotus geogonius*. Je to tedy intermediární typ mezi houbami liškovitými a hlívovitými, od nichž se liší hlavně nízkými lištovitými lupeny a nepřítomností gelatinosní vrstvy.

Patouillard (Hyménomycetes d'Europe p. 127, 1887) zařadil tento druh společně s hlívami, které mají tlustostěnné cystidy, do rodu *Geopetalum* Pat. Na prvním místě mezi druhy, které do tohoto rodu patří, uvádí *Geopetalum petaloides* a na druhém *G. carbonarium* a pak ještě další druhy hlív tohoto typu. Kühner a Ro-

magnesi (Flore analytique des champignons supérieurs p. 70, 1953) řadí tuto houbu rovněž do rodu *Geopetalum* Pat., a sice do podrodu *Acanthocystis,* kam patří druhy s tlustostěnnými cystidami.

Singer (The „Agaricales" in modern taxonomy p. 280, Lilloa vol. 22, 1949) Patouillardův rod *Geopetalum* silně emenduje, a to tak, že ponechává v něm jen *Geopetalum carbonarium.* Ostatní druhy Patouillardova rodu *Geopetalum* řadí do rodu *Hohenbuehelia* Schulzer apud Schulzer, Kanitz & Knapp (Verh. zool. bot. Ges. Wien, 16 : 45, 1866), který ve smyslu Singerově je totožný s *Pleurotus* sect. *Acanthocystis* Fayod 1889, *Acanthocystis* (Fay.) Kühner 1926 a také s rody *Sarcomyxa* Karsten 1891 a *Phyllotremella* Lloyd 1920.

Toto řešení zdá se býti nejlepším, protože *Geopetalum carbonarium,* i když je příbuzné druhům hlív ze skupiny *Acanthocystis,* přece jen se značně liší, a to jak charakterem lupenů, které jsou význačně liškovitého typu, tak nepřítomností gelatinosní vrstvy a také tvarem basidií a výtrusů, jimiž blíží se více liškám a vůbec houbám nelupenatým (Aphyllophorales) než pravým hlívám. Proto zařazuji tuto houbu do rodu *Geopetalum* ve smyslu Singerově, nikoliv Patouillardově a ostatních francouzských autorů.

Vzácné nebo nové druhy mykoflory Soběslavských blat

Během posledních let se podrobněji zabývám houbovou květenou Soběslavských blat v jižních Čechách, a za tuto dobu jsem nalezl řadu nových nebo zajímavých druhů hub. Zde uvádím jen druhy, zjištěné po prvé r. 1950:

1. *Onygena corvina* A. et S. ex Fr., zajímavý askomycet, nalezený jen 21. X. 1950 na kusu staré kůže (det. Pilát).

2. *Sclerotinia baccarum* (Schroet.) Rehm, mumifikující bobule borůvky; apothecia velmi hojně od III. do V. každoročně.

3. *S. heteroica* Wor. et Naw. (*S. ledi* Naw.), velmi vzácná dvojbytná hlízenka vůbec, nová pro ČSR. Jen 10. V. 1950 a 18. IV. 1952, vždy v jediné plodničce na sklerotisovaných tobolkách rojovníku (Česká Mykologie 6 :131, 1952).

4. *Neottiella leucotricha* (A. et S.) Sacc., nový druh pro ČSR, i jinde vzácný (det. Svrček). Zjištěna jen 16. VI. 1950 na holé rašelinné půdě.

5. *Clavariadelphus fistulosus* (Fl. D. ex Fr.) Corner, nehojný druh, sbíraný 8. X. 1950 a 18. XI. 1951 v několika málo plodnicích (det. Pilát).

6. *Ixocomus flavidus* (Fr.) Quél., vzácný rašelinný klouzek boreálního charakteru (det. Pilát). 22. IX., 7. X. 1950 a 18. X. 1952 (ČM 5 : 1, 1951).

7. *Marasmius putillus* (Fr. ex Fr.) Fr., v ČSR nehojná, na Blatech však dosti běžně se vyskytující špička každoročně na podzim (det. Pilát, Stud. Bot. 5 : 12, 1951).

8. *Psathyrella typhae* (Kalchbr.) Kühn. in Favre, prvý nález pro Čechy, druh i v cizině málo známý (det. Svrček, Veselý), rostoucí na orobinci (ČM 6 : 169, 1952).

9. *Stropharia albo-nitens* (Fr.) Karst., poměrně vzácná travní límcovka u nás (det. Pilát). Jen 22. IX. 1950 na rašelinné louce na okraji Blat.

10. *Psilocybe semilanceata* (Fr.) Quél., nehojný druh v ČSR, na Blatech dosud nesbíraný (det. Pilát). 7., 21. X. 1950 a 9. XI. 1952 v trsech trav (Nardus a j.).

11. *Pholiota praecox* (Pers. ex Fr.) Quél. *var. paludosa* Lge, u nás vzácný druh, rostoucí na rašelinách a v bažinách v trávě (det. Pilát). 29. V. 1950, 2 a 16. VI. 1951.

12. *Naucoria erinacea* (Fr.) Gill., přehlížený druh, na Blatech místy hojný, hlavně na drobných březových větévkách na zemi. Od V. do X. každoročně.

13. *Flammula Henningsii* Bres., velice vzácný sphagnikolní druh, zjištěný zde pro ČSR po prvé (det. Pilát). Sbírána jenom 25. VIII. 1950, 25. VIII. a 8. IX. 1951.

14. *Cortinarius blatensis* Pil. 1953, nově popsaný pavučinec z Blat. Jest to Phlegmacium ze sekce Cliduchi, z blízkého příbuzenstva C. olidus Lge, C. cliduchus Fr. a j. Na jednom místě dosti hojně od VII. do X. každý rok.

15. *C. striaepilus* Favre, vzácný rašelinný druh, popsaný r. 1948 ze Švýcar a u nás zatím sbíraný jen v Císařském lese (det. Pilát). Na Blatech hojný mezi rašeliníkem, ale i na holé zemi, každoročně na podzim až do zámrzu.

16. *C. violaceus* L. ex Fr., řídce se vyskytující podhorský druh, pravidelně v několika exemplářích od VIII. do X. každý rok na „Hřbitově bříz".

17. *Inocybe napipes* Lge, celkem v ČSR řídce se vyskytující vláknice, na Blatech však dosti hojná. U nás po prvé sbírána Vackem 1944, jinak známa z Ameriky a z Evropy z Dánska, Holandska a Švýcarska. Od VI. do X. každý rok.

18. *Ripartites helomorphus* (Fr.) Karst., vzácná čechratička, zjištěná na Blatech ojediněle X. a XI. 1950—51 na rašelinné půdě a zetlelém smrkovém dřevě (det. Pilát).

19. *Collybia palustris* Peck (*Omphalia leucomyosotis* Cke et Sm.), u nás hojná, ale z Blat dosud neuváděná penízovka, boreálního charakteru (det. Kubička).

20. *Lycoperdon muscorum* Morg., dosti řídce se vyskytující pýchavka u nás (det. Šmarda). VIII. až X. 1950 na rašelinné louce na okraji Blat mezi mechy a travou.

Všechny tyto druhy jsou uloženy jako exsikáty v herbářích Národního musea a v herbářích našich mykologů. *Dr Fr. Kotlaba.*

Literatura

Albert Pilát: **Listnaté stromy a keře našich zahrad a parků.** Státní zemědělské nakladatelství. Praha 1953. Stran 1104, 705 fotografií. Cena 83 Kčs.

„Již od mládí jsem se zabýval studiem hub, které působí hnilobu dřeva. Přitom jsem byl přirozeně nucen všímat si podrobně také dřevin, a to jak našich, tak i cizích. Z této odborné práce se vyvinula záliba pro dendrologii vůbec, a proto ve volných chvilích jsem se věnoval studiu dřevin a ovocnictví." Těmito slovy uvádí Dr Albert Pilát předmluvu ke svému novému velkému klíči o listnatých dřevinách, pěstovaných v našich zahradách a parcích. Jsou současně vysvětlením, co vedlo autora k tomu, aby se dřevinami, i jako mykolog, blíže a podrobněji zabýval. V tom také spočívá význam této práce pro naše mykology a houbaře, kteří se jak při studiu mykologie, tak při praktickém sběru s dřevinami setkávají na každém kroku. Naše republika není sice příliš bohatá co do počtu druhů dřevin u nás původních, zato pestrým výběrem nejrůznějších stromů a keřů oplývají mnohé naše zahrady, staré parky a arboreta, tedy místa i houbaři často navštěvovaná. Řada druhů hub je vázána na určitý substrát, druh stromu či keře, nehledě k tomu, že je důležité znát společenstvo, které tyto druhy hub doprovázejí. Ale překážky, spojené s určením cizokrajných dřevin, byly těžko překonatelné. V naší literatuře neexistovala určovací příručka, podle níž by se zájemce mohl alespoň orientovat nebo dokonce neznámou mu dřevinu si určit. Cizí literatura byla buď nedostupná, nebo obsahovala druhy v jiném výběru, než v jakém jsou pěstovány u nás.

S radostí proto vítáme Pilátovu krásnou knihu „Listnaté stromy a keře našich zahrad a parků", vydanou Státním zemědělským nakladatelstvím v Praze, jež se právě koncem října objevila na knižním trhu. Na prvý pohled překvapí její objem a vkusná i pečlivá úprava. Na 1100 stranách je shromážděno bohatství nejen prakticky všech u nás pěstovaných listnatých dřevin, ale i těch, které by případně v kultuře mohly být zavedeny. Klíče rodů a druhů, uspořádané podle čeledí (autor se přidržel systému Hutchinsonova), jsou velmi přehledné a v popisech jednotlivých druhů nalezneme všechny důležité znaky, údaje o původním rozšíření a pokyny pro pěstování. Zvláštní zřetel je věnován rodům a druhům dřevin, důležitých pro šlechtitelskou praxi jak ovocnickou, tak zahradnickou. Téměř polovinu knihy zaujímají autorovy fotografie (celkem 705), výběr nejlepších snímků z obsáhlého fotografického materiálu, který Dr Pilát nashromáždil během desetiletí svého dendrologického studia, a z nichž je patrna jeho velká láska ke stromům. Význam fotografií pro určování a zároveň i jako dokladového materiálu, který dává nahlédnouti do krás podivuhodného světa dřevin, není třeba ani zvlášť zdůrazňovat. Houbařům, kteří nejsou současně botaniky, přijde určitě vhod terminologický slovníček, obsahující výklad nejčastějších českých, latinských a jiných cizojazyčných výrazů, používaných v dendrologické literatuře. V knize se autor zabývá jen listnatými dřevinami; rukopis klíče pěstovaných konifer (jehličnanů) je již připraven do tisku a vyjde jako samostatný svazek. Jsme přesvědčeni, že Pilátovo dílo nalezne příznivý ohlas i v řadách československých mykologů, kterým se konečně dnes naskytá možnost doplnit si znalosti o těchto tak často s životem hub úzce spjatých zelených rostlinách a tak platně přispěje k jejich dokonalejšímu poznání. *Dr Mirko Svrček*

Vydává Nakladatelství Československé akademie věd, Praha II, Vodičkova 40, tel. 231-276, 231-478. Tisknou Pražské tiskárny, n. p., provozovna 04, Praha XIII, Sámova 12. Redakce: Praha II, Václavské nám. čp. 1700, Národní museum, tel. 233-541. Administrace: Nakladatelství ČsAV, Praha II, Vodičkova 40. Vychází čtyřikrát ročně. — Cena čísla 6 Kčs. Roční předplatné 24 Kčs. Novinové výplatné povoleno dohlédacím pošt. úřadem Praha 022 pod. čís. 313/535-Ře-52. Toto číslo vyšlo dne 16. XI. 1953.

NAKLADATELSTVÍ ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD

VODIČKOVA 40, PRAHA II, TEL. 227264

má na skladě a expeduje knihy a časopisy z nejrůznějších vědních oborů, z nichž uvádí na př.:

V. A. Brilliantová: *Fotosynthesa jako životní projev rostliny.* 176 str. 17,50.
L. A. Čebotarevová-S. S. Sobolev: *V. V. Dokučajev.* 88 str. 5,13.
S. G. Davydov: *Mičurinská nauka o vypěstění nových druhů zvířat.* 26 str. 1,14.
V. V. Dokučajev: *Vybrané spisy.* 240 str. 14,10.
B. V. Jakovlev: *Mandelinka bramborová.* 48 str. 2,85.
J. Komárek: *Zoologie bezobratlých.* 580 str., 372 obr., váz. 60,80.
O. B. Lepešinská: *Vznik buněk ze živé hmoty a úloha živé hmoty v organismu.* 256 str., 31 kříd. příloh. 21,50.
V. M. Fjodorov: *Mikrobiologie.* 328 str., 141 obr. 34,20.
V. N. Makarov: *Ochrana přírody v SSSR.* 96 str. 5,32.
N. A. Maximov: *Rostlinná fysiologie.* 136 str., 59 obr. v textu a 45 na 16 příl. 14,80.
S. Prát: *Rostlina pod drobnohledem.* 224 str. 15,20.
F. Prantl: *Život českých pramoří. Zkameněliny, jejich sběr a určování.* 392 str. 29,30.
B. Pokorný: *Systematická zoologie bezobratlých. Repetitorium.* 244 str. 30,40.
Proti reakčnímu mendelismu-morganismu. Sborník. 312 str. 14,10.
B. Rosický-J. Weiser: *Boj s hmyzem.* II. Škůdci lidského zdraví. 832 str., 309 obr. 68,40.
J. Spirhanzl: *Rašelina, její vznik, těžba a využití.* 356 str. 18,40.
Stadijní vývoj semenných rostlin. Sborník. 320 str. 25,50.
F. Studnička: *Úvod do plasmatologie.* 240 str. 24,10.
P. Svoboda: *Nauka o lese.* 324 str. 24,70.
R. Veselý: *Československé houby.* I. Lupenaté 2. vyd. 234 str., 532 obr. 14,10.
Wenig-Keilová: *Praktikum živočišné fysiologie.* 212 str. 12,36.
Prát-Řetovský: *Praktikum rostlinné fysiologie.* 132 str. 8,17.
T. J. Zarubajlo: *K. A. Timirjazev — velký ruský darwinista.* 56 str. 2,28.
M. Herold: *Antibiotika. 232 str., 36 obr., 2 příl. 20,50.*
J. Obenberger: *Entomologie.* I. 872 str., 894 obr., 21 příl., váz. 114,—.
K. A. Timirjazev: *Vybrané práce o chlorofylu a asimilaci světla rostlinou.* 272 str., 24 obr. 22,80.
R. Řetovský: *Růstové stimulátory.* 120 str., 27 obr. 6,08.
D. A. Birjukov: *Příspěvek k Pavlovovu učení.* 112 str. 4,94.
D. Slejška: *O hrdinství sovětského lidu.* 176 str., brož. 9,31, váz. 12,50.
I. Málek: *Sovětská mikrobiologie zbraň míru,* E. Glásnerová: *Mičurinská genetika,* F. Hořavka: *Život rostlin.* Sborník 96 str. 5,40.
P. Zuman: *Základy polarografie.* 48 str. 3,42.
Kalitin N. N.: *Optické zjevy v atmosféře.* 52 str. 3,42.
B. Bouček: *Geologické vycházky do pražského okolí.* 244 str., 17 příl., 60 obr. 20,70.
I. A. Andrejev: *Plavba do Antarktidy.* 152 str. 8,74.

Matematicko-přírodovědecké rozhledy, předpl. na 6 č. ročně 14,40, číslo 2,40.
Český lid, národopisný dvouměsíčník, 6 čísel ročně, předpl. 42,—, číslo 7,—.
Vesmír, přírodovědecký časopis, předpl. na 10 č. ročně 24,—, číslo 2,40.
Živa, nový časopis pro biologickou práci, předpl. na 6 č. ročně 33,— s barevnou příl., 22,— bez barevné přílohy, číslo 6,— a 4,—.
Nový Orient, orientalistický časopis, předpl. na 10 čísel ročně 28,—, číslo 3,—.
Lidé a země, zeměp. měsíčník, předpl. 30,—, číslo 3,—.
Československá biologie, předplatné na 6 čísel ročně 36,—, číslo 6,—.
Preslia, časopis Čs. společnosti botanické, předpl. na 4 čísla ročně 60,—, číslo 15,—.
Věstník Čs. společnosti zoologické, předpl. na 4 čísla ročně 80,—, číslo 20,—.
Zoologické a entomologické listy, předpl. na 4 č. ročně 56,—, číslo 14,—.

ČS. MYKOLOGICKÝ KLUB V PRAZE II

Benátská 2. (Botanický ústav Karlovy university).

Sekretariát: Praha II, Krakovská 1. Telefon 231-131.

Staňte se naším členem!

Členský příspěvek

činí ročně Kčs 5,—, zápisné Kčs 2,—. Členské přihlášky a příspěvky přijímá jednatel I. Charvát, Praha II, Krákovská 1. Telefon 231-131. Členy, kteří dosud nevyrovnali členský příspěvek za kalendářní rok 1953, prosíme o zapravení.

Navštěvujte přednáškové kursy ČMK

pořádané každé pondělí od 19. do 21. hod. v přednáškovém sále botanického ústavu Karlovy university v Praze II, Benátská 2. Stanice elektr. dráhy čís. 14 (botanická zahrada). Výklad a demonstrace důležitých jedlých a jedovatých hub pro praktické houbaře, začátečníky a pokročilé. Při přednášce se též určují donesené houby.

Houbařské vycházky ČMK

s odborným školením praktických houbařů se konají každou neděli do blízkého i vzdáleného okolí Prahy. Dobrou obuv a jídlo s sebou. Oznámení vycházek v denním tisku (Literární noviny) ke konci týdne a v houbařských skřínkách ČMK. Telefonické dotazy na číslo 231-131.

Bezplatná houbařská poradna ČMK

v Praze II, Krakovská 1 (I. Charvát) určuje veškeré houby. K poštovním zásilkám z venkova (jako vzorek bez ceny) přiložte kor. lístek se svojí přesnou adresou, kde uveďte datum, naleziště, druh stromů, event. chuť a vůni za syrova atd.

Brno, Kotlářská 2

Bezplatná houbařská poradna každé pondělí od 17. hod. v botanické zahradě, anebo kterýkoliv den odpoledne u předsedy pplk. v. v. A. Procházky v Brně, Bratislavská čís. 36/a.

Stálá výstavka

čerstvých hub v Praze II, Krakovská 1.
V Brně, Kotlářská 2 (botanická zahrada).

Česká mykologie

vychází čtyřikrát ročně, a to v měsících únoru, květnu, srpnu a listopadu. Upozorňujeme naše členy a odběratele časopisu, že máme ještě na skladě starší ročníky, a to I. až V. (1947—1951). Objednávky zasílejte na adresu jednatele ČMK I. Charváta, Praha II, Krakovská č. 1. Jednotlivý ročník stojí 12,— Kčs.

Zpráva spolková

Přednášky končí 14. prosince t. r. a budou opět zahájeny začátkem února. Informace u jednatele I. Charváta na tel. čís. 231-131.